

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Πρώτος

Συνδρομή ἑτησίαν: Ἐν Ἑλλάδι πρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ
1 ἰαννουαρίου ἐκάστου ἔτους· καὶ εἶναι ἑτησίαι — Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6.

18 Ἰαννουαρίου 1876

ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ

Ἑρμηνεύεται ὑπὸ Α. Σ. Βυζαντίου.

Συνίξις· ἐστὶ σελ. 17.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Φόρος.

Ἑρ.—Τί εἶναι φόρος;

Ἀπ.—Τὰ χρήματα, τὰ ὁποῖα καταβάλλουσι κατ' ἀναλογία οἱ πολῖται ἀνά πᾶν ἔτος πρὸς συντήρησιν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ἥτοι πρὸς πληρωμὴν τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν ὑπαλλήλων, καὶ πρὸς κατασκευὴν ὁδῶν καὶ ἄλλων δημοσίων ἔργων.

Ἑρ.—Υπάρχουσι πολλὰ εἶδη φόρων;

Ἀπ.—Δύο. Φόρος ἄμεσος καὶ φόρος ἔμμεσος. Ὁ πρῶτος καλεῖται οὕτω, διότι ὁ φορολογούμενος καταβάλλει αὐτὸν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν εἰσπράκτορα· ὁ δὲ ἔμμεσος φόρος, ἐπιβαρύνων τὰ ἀντικείμενα τῆς κατανάλωσως, πλαγίως καὶ ἀναλόγως τῶν δαπανῶν του γίνεται αἰσθητὸς εἰς τὸν φορολογούμενον. Τοιοῦτοι φόροι εἶναι τὰ τελωνιακὰ καὶ ταχυδρομικὰ δικαιώματα, τὰ διόδια, τὸ χαρτόσημον κτλ.

Ἑρ.—Τίς ὀρίζει τὸ ποσὸν τῶν φόρων;

Ἀπ.—Μόνη ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλῃ φόρους καὶ νὰ ὀρίζῃ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποῖόν αὐτῶν.

Ἑρ.—Πῶς ὑπολογίζει ἡ Βουλὴ τὰ χρήματα ὅσα ἀναγκαιοῦσιν εἰς τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν;

Ἀπ.—Κατ' ἔτος ὑποβάλλεται ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως εἰς τὴν Βουλὴν ὁ προϋπολογισμὸς, ἥτοι πῖναξ περιέχων ἐξ ἑνὸς μὲν πάσας τὰς ἀναγκάσιμους δαπάνας, ἐξ ἄλλου δὲ πάντας τοὺς φόρους, ἐξ ὧν πρόκειται νὰ εἰσπραχθῶσιν αἱ δαπάναι αὗται.

Ἑρ.—Ἄλλ' ἡ Βουλὴ δύναται νὰ ὀρίσῃ πόσον φόρον ὅλ' πληρώσῃ ἕκαστος πολίτης;

Ἀπ.—Βεβαίως ὄχι. Αὕτη ψηφίζει τοὺς φόρους ἐν συνόλῳ· διανέμονται δὲ κατόπιν κατὰ νομοὺς, ἐπαρχίας καὶ δήμους· εἰς ἕκαστον δὲ δῆμον εἰδικοί ὑπάλληλοι λέγουσιν εἰς ἕνα ἕκαστον πόσα ὀφείλει νὰ πληρώσῃ.

Ἑρ.—Ἡ Βουλὴ ψηφίζει πάντας ἀνεξαίρετως τοὺς φόρους;

Ἀπ.—Ὁχι. Ὑπάρχουσι καὶ οἱ δημοτικοὶ φόροι, δι' ὧν θεραπεύουσι τὰς ἀνάγκας αὐτῶν οἱ

δῆμοι· οὗτοι δὲ ψηφίζονται ὑπὸ τῶν δημοτικῶν συμβουλίων.

Ἑρ.—Τί φρονεῖς περὶ ἐκείνων, οἵτινες προσπαθοῦσι νὰ ἀποφύγῃ τὴν φορολογίαν, ἐξαπατώντες τοὺς εἰσπράκτορας καὶ τοὺς τελωνιακοὺς ὑπαλλήλους;

Ἀπ.—Εἶναι κακοὶ πολῖται, καθὼς ἐξαναγκάζοντες συμπατριώτας τῶν, πολλάκις πανεστέρους αὐτῶν, εἰς διπλὰς θυσίας. Ἡ πράξις αὕτη εἶναι ὄντως αἰσχρὰ καὶ οὐδαμῶς διαφέρουσα κλοπῆς. Εἶναι ἀξία τῆς περιφρονήσεως τῶν πολιτῶν καὶ τῆς ἀμειλίχτου καταδιώξεως τῆς Δικαιοσύνης.

Ἐπειτα συνίξις.

ΠΩΣ ΤΡΕΦΟΜΕΘΑ

Συνίξις· ἐστὶ σελ. 19.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΡΙΤΗ

Ἡ γλῶσσα.

Εὐρῆκες τὸν θυρωρὸν τοῦ στόματός σου; Δὲν τὸ πιστεύω. Ἄς σοῦ τὸν εἰπῶ λοιπὸν ἐγώ.

Ὁ θυρωρὸς, ὅστις φυλάττει τὸ στόμα, εἶναι ἡ γεῦσις. Συμφώνως δὲ πρὸς τὰς πληροφορίες αὐτοῦ, ὑποδεχόμεθα μὲν καὶ θωπεύομεν φιλοφρόνως μὲ τὴν γλῶσσαν καὶ μὲ τὰ χεῖλη τὰ καλὰ φαγώσιμα πράγματα, πτύομεν δὲ ἀμέσως καὶ ῥίπτομεν ἔξω τῆς θύρας τὰ κακὰ καὶ τὰ δυσάρεστα.

Ἡδυνάμην, ἂν ἤθελα, νὰ κακολογήσω ἀρκετὰ τὸν θυρωρὸν αὐτὸν, πρὸς μεγάλην δυσαρέσκειαν μερικῶν λαιμάργων κορασιῶν, τὰ ὁποῖα γνωρίζω. Προτιμῶ ὅμως νὰ τὸν ἐπαινέσω πρότερον, καὶ νὰ τὸν ἐπικαίνω μετὰ ταῦτα.

Εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν ἱστορίαν, τὴν ὁποίαν μέλλω νὰ σοῦ διηγήθῃ, ἐν πράγμα κυρίως δὲν πρέπει νὰ λησμονήσῃς. Ὅτι δηλαδὴ ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα, περὶ τῶν ὁποίων θέλω σοῦ λαλήσει, διεσκευάσθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐπιτηδεύει, διὰ νὰ τοποθετηθῇ ἐντὸς αὐτῶν ἡ ὑπαρξίς μας, ὅπως ἡ φιλόστοργος μήτηρ διασκευάζει τὴν κοιτίδα, διὰ νὰ τοποθετηθῇ ἐντὸς αὐτῆς τὸ βρέφος τῆς. Ὅλ' αὐτὰ λοιπὸν πρέπει νὰ τὰ θεωρῶμεν ὡς δῶρα τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ μὴ τὰ κακολογῶμεν, ἐν σεβασμῷ τοῦλάχιστον πρὸς τὸν δωρητὴν.

Ἐκτὸς δὲ τούτου δυνάμεθα ἀπλούστατα νὰ

πεισθώμεν περὶ τῆς ὠφελείας καὶ τῆς σκοπιμότητος ἐκάστου τῶν δώρων αὐτῶν, ὅταν μόνον συλλογισθώμεν τί θὰ ἐγίνετο, ἂν δὲν τὰ εἴχομεν.

ὑπόθεσε διὰ μίαν στιγμήν, ὅτι στερεῖσαι τὴν αἰσθησιν τῆς γεύσεως, καὶ ὅτι ἐν τεμάχῳ γλυκύσματος ἐντὸς τοῦ στόματός σου σοῦ προξενεῖ τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν ὥς νὰ τὸ ἐκράτεις εἰς τὴν χεῖρά σου.

Δὲν θὰ ἔκαμνες ποτὲ, εἶμαι βέβαιος, αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν μόνῃ σου, διότι ποτὲ παιδίον δὲν θὰ φαντασθῇ, ὅτι εἶνε δυνατόν τὰ πράγματα νὰ ἦσαν ἀλλέως ἢ ὅπως τὰ ἔκαμεν ὁ Θεός. Καὶ τὰ παιδιά ἔχουν ὥς πρὸς τοῦτο περισσότερον δίκαιον παρὰ οἱ φιλόσοφοι. Ἀλλὰ, τέλος πάντων, ἂς ὑποθέσωμεν ὅπωςδὴποτε.

Τί θὰ συμβῇ;

Θὰ φάγῃς πολλάκις γλύκυσμα παλαιόν, ξηρὸν, χαλασμένον, χωρὶς νὰ τὸ διακρίνης, καὶ θὰ ὑποθέσῃς, ὅτι εἶνε νωπὸν καὶ νοστιμώτατον. Σημείωσαι δὲ, ὅτι τὸ χαλασμένον καὶ ξηρὸν γλύκυσμα εἶνε τροφή πολὺ βλαβερὰ, ἥτις δύναται καὶ νὰ σὲ φαρμακεύσῃ, ἂν φάγῃς πολὺ. Σοῦ ἀναφέρω δὲ αὐτὸ μόνον τὸ παράδειγμα μεταξὺ χιλίων.

Μολοντί δὲν γνωρίζεις ἀκόμη ἄλλα φαγώσιμα, εἰμὴ μόνον ὅσα ἐξέρχονται ἔτοιμα ἀπὸ τὰ ἐργαστήρια ἢ ἀπὸ τὸ μαγειρεῖον τῆς μητρὸς σου, ἐννοεῖς ὅμως ὅτι ὑπάρχουν πολλά, ἀπὸ τὰ ὅποια πρέπει νὰ φυλαττώμεθα, διότι θὰ ἔβλαπτον πολὺ τὸν στόμαχόν μας. Θὰ ἦτο δὲ δύσκολον νὰ τὰ διακρίνωμεν καὶ νὰ φυλαχθώμεν, ἂν ἡ γεῦσις δὲν μᾶς εἰδοποιεῖ.

Καὶ εἶνε ἀληθὺς θαυμασίον, ὅτι ὅσα πράγματα δὲν εἶνε προωρισμένα νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τροφήν, πάντοτε σχεδὸν προδίδονται διὰ τῆς κακῆς τῶν γεύσεως, ὅταν εἰσέρχονται εἰς τὸ στόμα. Εἶνε ἀληθές, ὅτι τὰ ἱατρικὰ εἶνε δυσάρεστα εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ ὅμως πρέπει νὰ τὰ καταπιώμεν. Ἀλλὰ τὰ ἱατρικὰ δυνάμεθα νὰ τὰ παρομοιάσωμεν μὲ τοὺς καπνοδοχοκαθαριστάς, εἰς τοὺς ὁποίους ὁ θυρωρὸς ἐπιτρέπει ἅπαξ τοῦ ἔτους τὴν εἴσοδον τῆς οἰκίας, διότι δὲν εἶνε μὲν εὐμορφοί, οὔτε κομψοί, οὔτε καθάριοι, εἶνε ὅμως χρήσιμοι καὶ ἀναγκαῖοι. Τοιοῦτοτρόπως εἶνε ἀνάγκη ν' ἀφίνωμεν ἐνίοτε καὶ εἰς τὰ ἱατρικὰ ἐλευθέρην τὴν εἴσοδον, διότι εἶνε μὲν ἄσχημα, ἀλλὰ πρέπει νὰ καθαρίσωσιν τὴν καπνοδόχον. Ἡ γεῦσις ὅμως δὲν ἀπατᾶται ὥς πρὸς αὐτὰ, διότι ἀληθῶς τὰ ἱατρικὰ δὲν εἶνε προωρισμένα εἰς τροφήν, καὶ πολὺ γρήγορα δύναται τις νὰ τὸ ἐννοήσῃ, ἂν ἀποφασίσῃ νὰ κάμῃ τὸ πρόγευμά του, τὸ γεῦμά του καὶ τὸ δεῖπνόν του μὲ ἱατρικά.

Σὲ εἶπα πρὸ μικροῦ, ὅτι πάντοτε σχεδὸν τὰ κακὰ καὶ μὴ ὀρεπτικά φαγώσιμα πράγματα προδίδονται διὰ τῆς γεύσεως· εἶπα δὲ τὸ σχεδὸν ἐκείνο δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἐπε-

νοήσαμεν χίλια τεχνάσματα, διὰ νὰ ἀπατῶμεν τοὺς φυσικοὺς μας φύλακας, καὶ κρύπτομεν πολλάκις εἰς τὴν σάκχαριν τὸ δηλητήριον, καθὼς παραδείγματος χάριν εἰς τὰ πράσινα ἐκείνα καὶ κυανὰ σακχαρωτά, τὰ ὅποια ἀποστρέφομαι ἀπὸ τὴν παιδικήν μου ἡλικίαν, διότι ἐφαρμάκευσαν ἕνα μικρὸν μου φίλον, τὸν ὅποιον ἡγάπων πολὺ. Αὐτὰ, βλέπεις, διαβαίνουν ἀναιδῶς ἐνὸπιον τοῦ θυρωροῦ, καὶ τὸν ἀπατῶσι, διότι ἡ σάκχαρις κρύπτει τὸν κακοποιὸν ὀπισθὲν τῆς.

Ἐπειτα δὲ, δὲν εἶμεθα πάντοτε καὶ φρόνιμοι, καὶ καταπίνομεν πολλάκις γρήγορα γρήγορα, χωρὶς νὰ δώσωμεν καιρὸν εἰς τὸν θυρωρόν μας νὰ ἐξετάσῃ τί τρώγομεν. Τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ κλέπτης εἰσέρχεται εἰς τὴν οἰκίαν, χωρὶς κανεὶς νὰ τὸν ἐννοήσῃ.

Τὰ ζῶα ὅμως ἔχουν ὥς πρὸς τοῦτο πολὺ περισσότερον πνεῦμα ἀπὸ ἡμᾶς.

Κύτταξε τὴν γαλῆν σου, ὅταν τῆς ῥίπτῃς τίποτε τὸ ὅποιον δὲν γνωρίζεις, μὲ πόσῃ προσοχῇ προβάλλει ἡσυχᾶ ἡσυχᾶ τὸ ῥύγχος τῆς, διὰ νὰ λάβῃ καιρὸν νὰ σκεφθῇ. Ἐπειτα ἐγγίζει ἐλαφρὰ μὲ τὸ ἄκρον τῆς γλώσσης τὸ ἄγνωστον πρᾶγμα, ἅπαξ, δις, τρίς, πολλάκις· καὶ ἀφοῦ ἡ λεπτή ἐκείνη ἄκρα τῆς γλώσσης τῆς λάβῃ τὰς ἀναγκαῖας πληροφορίες, τότε μόνον ἀποφασίζει νὰ φάγῃ καὶ νὰ καταπίῃ. Ἄν δὲ τὸ πρᾶγμα τῆς φανῇ ἁπλῶς ὑποπτον, τετέλεσται! παρακάλεσέ την ὅσον θέλῃς, ἡ γαλῆ σου θὰ σοῦ στρέψῃ τὰ νῶτα.

Πόσον καλὸν θὰ ἦτο, ἂν πολλὰ μικρὰ παιδία ἐμιμοῦντο ὥς πρὸς τοῦτο τὴν γαλῆν! Ἀλλ' ἂς ἀφήσωμεν αὐτὸ τὸ θέμα, διὰ νὰ μὴ δυσἀρεστήσωμεν κανένα.

Βλέπεις λοιπὸν ἐκ τῶν ἀνωτέρω, πόσον ὠφέλιμον πρᾶγμα εἶνε ἡ γεῦσις. Ἐχει ὅμως καὶ τὴν εὐάρεστον ὄψιν τῆς, ἡ ὁποία εἶνε ἐπίσης ἀξία λόγου.

Φαντάζεσαι, πόσον ὀχληρὸν πρᾶγμα θὰ ἦτο νὰ τρώγομεν, ἂν δὲν ἡσθानόμεθα καμμίαν εὐχαρίστησιν τρώγοντες; Πόσον ὀλίγην θὰ εἶχεν ὁ ἄνθρωπος διάθεσιν νὰ διακόπτῃ τὰς ἀσχολίας του καὶ τὴν ἐργασίαν του, διὰ νὰ ἀνοικοκλείσῃ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὰς σιαγόνας καὶ νὰ συγκρούσῃ τοὺς ὀδόντας του, ἂν ἡ ἐργασία αὐτῇ, ἡ ὅχι βέβαια πολὺ διασκεδαστικὴ, δὲν εἶχε καὶ τινὰ εὐχαρίστησιν! Οἱ ἄνθρωποι, οἵτινες δὲν τρέφονται ὅλοι περίφημα, θὰ ἐτρέφοντο ἀναμφισβόλως ἀκόμη χειρότερα, ἂν δὲν εἶχον τὴν μικρὰν αὐτὴν ἀμοιβήν.

Ἀμοιβήν! Θὰ ἀνακράξῃς βεβαίως, καὶ σοῦ φαίνεται παράδοξον, ὅτι χρειάζεται ἀμοιβήν ὁ ἄνθρωπος διὰ νὰ φάγῃ. Καὶ ὅμως εἶνε ἀλήθεια. Πᾶν καθήκον, τὸ ὅποιον ἐπέβαλεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον, τὸ συνέδεσε καὶ μὲ μίαν ἀπόλαυσιν, ἥτις τὸν ἀνταμείβει διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος.

Πολλὰ πράγματα ἡδυνάμην νὰ σὲ εἶπω περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου, ἂν ἦσο μεγαλειτέρα. Ἐπειδὴ ὅμως εἶσαι μικρὰ ἀκόμη, θὰ περιορισθῶ εἰς ἓν καὶ μόνον παράδειγμα.

Ὅταν ἡ μήτηρ ὑποθέτῃ ὅτι ἡ μικρὰ τῆς κόρη δὲν ἔχει μόνῃ τῆς τὴν φρόνησιν νὰ κάμῃ ὅ,τι πρέπει, νὰ ἀναγνώσῃ παραδείγματος χάριν, νὰ ῥάψῃ κτλ., σοφίζεται ἀνταμοιβὰς, καὶ τῆς δίδει ἐν παιγνιδάκι, ἐν σακχαρωτῶν, ἀφοῦ κάμῃ τὴν ἐργασίαν τῆς. Τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Θεὸς δὲν εἶχε πεποιθήσιν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος θὰ ἐφρόντιζε μόνος του περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἀναγκῶν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ διὰ τοῦτο ὀπισθεν ἐκάστης ἀνάγκης καὶ παντὸς καθήκοντος ἔθεσε μίαν ἀμοιβήν, ὥστε ὁ ἄνθρωπος, ἐκπληρῶν τὸ καθήκον, νὰ εὕρισκῃ τὴν ἀμοιβήν.

Δὲν ὑποθέτεις ἴσως, ὅτι τὸ πρᾶγμα αὐτὸ, τὸ ὅποιον σοῦ ἐξηγῶ τόσον ἡσυχᾶ μὲ παιδικὰς παρομοιώσεις, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς φοβερὰς φιλονεικίας μεταξὺ τῶν σοφῶν, καὶ ἐξακολουθεῖ ἀκόμη νὰ φιλονεικῇται. Ἄν κατόπιν, ὅταν μεγαλώσῃς, ἀκούσῃς τίποτε περὶ αὐτῶν τῶν συζητήσεων, ἐνθυμήσου ὅ,τι σὲ εἶπα, καὶ μὴ λησμονῇς, ὅτι ἡ μικρὰ αὐτὴ εὐχαρίστησις, τὴν ὁποίαν ἔχομεν εἰς τὴν γλώσσάν μας καὶ εἰς τὰ περίχωρα, εἶνε μία ἀμοιβή, ἐν παιγνιδάκι, τὸ ὅποιον ὅμως μᾶς ἔδωκεν ὁ Θεός, καὶ τὸ ὅποιον ἐπομένως πρέπει νὰ μεταχειριζώμεθα μὲ πολλὴν περίσκεψιν καὶ σέβας.

Ἡ μικρὰ κόρη, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ μήτηρ τῆς ἔδωκεν ἐν παιγνιδίον, δὲν θὰ τὸ θρασυῖ βέβαια οὔτε θὰ τὸ ῥίψῃ εἰς καμμίαν γωνίαν. Θὰ παίζει μὲ αὐτὸ—ἂν ἦνε φρόνιμος, ἐννοεῖται—ὅσον πρέπει καὶ ὅταν πρέπῃ, καὶ θὰ εὐχαριστήσῃ ἐνδομύχως τὴν μητέρα τῆς.

Τὸ αὐτὸ πρέπει νὰ κάμῃ καὶ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰ παιγνίδια, περὶ τῶν ὁποίων ὁμιλοῦμεν.

Ἐπίσης δὲ ἡ μικρὰ κόρη δὲν θὰ ἐξοδεύσῃ ὅλην τῆς τὴν ἡμέραν μὲ τὸ παιγνίδιον, τὸ ὅποιον ἔλαβεν, οὔτε θὰ λησμονήσῃ ὅλας τῆς τὰς ἄλλας ἐργασίας χάριν αὐτοῦ, καὶ θὰ τὸ ἀφήσῃ εὐθὺς, ἅμα ἡ μήτηρ τῆς τὴν φωνάξῃ.

Τὸ αὐτὸ ἔπρεπε νὰ κάμῃ καὶ ὁ ἄνθρωπος μὲ τὰ παιγνίδια του· δυστυχῶς ὅμως δὲν τὸ κάμνει πάντοτε, καὶ διὰ τοῦτο ἀκούει πολλάκις τόσας κατηγορίας. Αἱ μικραὶ κόραι ἐπίσης δὲν τὸ κάμνουν πάντοτε, καὶ δι' αὐτὸ ὑπάρχει ἡ ἄσχημος ἐκείνη λέξις: *Λαιμαργία*, δι' αὐτὸ ὑπάρχουν ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν καὶ τιμωρίαι.

Ἄν οἱ ἄνθρωποι, ὅσοι ἔρχονται νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν μητέρα σου, ἀντὶ νὰ ἀναβοῦν εἰς τὴν οἰκίαν, μείνουν κάτω εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ θυρωροῦ καὶ ἀρχίσουν ὁμιλίας μαζύ του, νομίζεις ὅτι θὰ εὐχαριστήθῃ πολὺ ἡ μήτηρ σου ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψίν των; Διόλου, βεβαίως. Καὶ ὅμως αὐτὸ ἀπαράλλακτα κάμνουν τὰ κοράσια, τὰ ὅποια, ἐνῶ τρώγουν, ἀσχολοῦνται μόνον μὲ

τὸν θυρωρόν. Εἶνε ἀλήθεια, ὅτι ὁ θυρωρὸς αὐτὸς εἶνε πολὺ εὐμορφος, διηγεῖται ὠραιότατα πράγματα, καὶ μένει τις τοιοῦτοτρόπως ὥρας ὁλοκλήρους πλησίον του, λησμονῶν ἐντελῶς τὸν οἰκοδεσπότην· τοῦ δίδει σακχαρωτά καὶ πάλιν σακχαρωτά, γλυκύσματα καὶ πάλιν γλυκύσματα, τὰ ὅποια εὐχαριστοῦν μὲν πολὺ τὸν θυρωρόν, εἶνε ὅμως ἐντελῶς ἄχρηστα εἰς τὸν οἰκοδεσπότην. Τί δὲ συμβαίνει κατόπιν; Ὁ οἰκοδεσπότης θυμῶναι ἐνίοτε. Ὁ κύριος στόμαχος βαρύνεται τέλος πάντων τὰς ἐπισκέψεις, αἵτινες γίνονται εἰς τὸν θυρωρόν του, σημαίνει τὸν κώδωνα, ἀναστατώνει τὴν οἰκίαν, καὶ τιμωρεῖ τὸν ἀδιάκριτον καὶ φλύαρον θυρωρόν.

Τότε ἡ μικρὰ λαίμαργος κόρη ἀσθενεῖ, δὲν ἔχει ὁρεξιν νὰ φάγῃ τίποτε, καὶ αἰσθάνεται τὸ στόμα τῆς πικρὸν καὶ ἄνοστον. Ἡ δὲ μήτηρ δὲν δίδει πλέον παιγνίδια.

Θὰ ὁμολογήσῃς τότε, πιστεύω, ὅτι δίκαιον ἦτο νὰ ἀσχοληθώμεν ὀλίγον εἰς αὐτὸν τὸν θυρωρόν, ἀφοῦ μάλιστα τόσον πολὺ σοῦ ἀρέσκει καὶ τόσον πολὺ τὸν περιποιεῖσαι. Μὴ λησμονήσῃς ὅμως, ὅτι ὁ θυρωρὸς εἶνε πάντοτε θυρωρὸς καὶ ὄχι οἰκοδεσπότης, καὶ μὴ τοῦ ἀποδίδῃς ἐπομένως περισσοτέρην σπουδαιότητα, ἀφ' ὅσῃν πραγματικῶς ἔχει.

Τώρα δὲ, ἀφοῦ ἐκάμαμεν τὴν γνωριμίαν του, θὰ τὸν ἀποχαιρετίσωμεν, καὶ εἰς τὴν προσεχῇ ἐπιστολήν θὰ σοῦ παρουσιάσω τοὺς συναδέλφους αὐτοῦ, οἵτινες κάθηνται εἰς τὸν προθάλαμον, ἀπὸ τὸ ἐν καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τῆς θύρας, διὰ νὰ εὐπρεπίζουσιν τοὺς εἰσερχομένους· θὰ γνωρίσῃς δὲ πρόσωπα χρησιμώτατα, τῶν ὁποίων ἡ ἱστορία εἶνε ἐπίσης πολὺ περίεργος.

Οἱ κύριοι αὐτοὶ ὀνομάζονται ὁδόντες.

Ἐπὶ συνίξει.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ

Ο ΝΙΚΑΙΑΣ ΒΗΣΑΡΙΩΝ

«Ὅταν διψᾷ ἡ αὐλή σου, ἔξω νερὸν μὴ δίδῃς,» λέγει παρ' ἡμῖν δημώδης παροιμία, τῆς ὁποίας ὅμως πολλάκις δὲν ἠκολούθησαμεν τὸ παράγγελμα. Ἰδίως ἐν τῇ ΙΕ' ἐκατονταετηρίδι, ὅλοι σχεδὸν οἱ ἐπιφανέστατοι λόγιοι ἡμῶν ἄνδρες, ἀποδημήσαντες εἰς τὴν Ἰταλίαν, συναπεκόμισαν εἰς αὐτὴν τὴν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν σοφίαν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, καὶ συνετέλεσαν οὕτω πολὺ εἰς τὴν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν διάπλασιν τῆς δυτικῆς Εὐρώπης. Συγχρόνως δ' ἀπῆλθον εἰς τὴν Ἑσπερίαν καὶ πλεῖστοι ὅσοι τῶν πολιτικῶν ἡμῶν ἀνδρῶν, οἵτινες οὐ μικρὰς ὑπηρεσίας προσήνεγκον εἰς τε τὴν Ἑνετίαν καὶ τὰς ἄλλας ἰταλικὰς πολιτείας.

Ἀλλ' ἐνῶ οἱ Ἕλληνες οὗτοι ἐπέδαψίλευον τοιαύτας εὐεργεσίας εἰς τοὺς ξένους, ἐγκατέ-

λειπον τὰ σχολεῖα τῆς ἰδίας πατρίδος ἀνευ διδασκάλων, τὰ δὲ ἐκκλησιαστικά καὶ πολιτικά αὐτῆς πράγματα ἀνευ πεπαιδευμένων καὶ ἐμπείρων λειτουργῶν. Ἐννοεῖται ὅτι, διὰ τὴν ἐρήμωσιν καὶ τὴν καταστροφὴν τὴν ὁποῖαν συνεπῆγαγον τότε οἱ ἀδιάκοποι πόλεμοι καὶ ἡ κακὴ διοίκησις τῶν Τούρκων, ἀπέβη ἀδύνατον νὰ μορφωθῶσι νέοι διδασκαλοὶ καὶ νὰ ἰδρυθῶσι νέα σχολεῖα· ἐκ τούτου δὲ βαθυτάτη ἀπαιδευσία ἐπεκράτησεν ἐν τῷ ἔθνει ἡμῶν ἐπὶ δύο ὕλας ἐκατονταετηρίδας.

Ἄλλ' ἐπάθουμεν καὶ ἄλλο κακόν. Οἱ Τούρκοι δὲν εἶχον τὴν ἀναγκαίαν διοικητικὴν ἐμπειρίαν ἵνα κυβερνήσωσι τὸ μέγα κράτος τοῦ ἐποίου ἐγένοντο κύριοι διὰ τῆς σπάθης· καὶ οὐδὲ τὴν ἀπαιτουμένην διπλωματικὴν δεξιότητα ἵνα διαπραγματεύωνται πρὸς τὰς ξένας δυνάμεις. Ὅθεν ἐξ ἀρχῆς ἐπεζήτησαν τὴν συνδρομὴν τῶν Ἑλλήνων, ἰδίως περὶ τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν καὶ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων. Ἄν εἶχομεν νὰ τοὺς δώσωμεν ἀνθρώπους ἱκανοὺς, ἂν τὰ κυριώτατα τοῦ κράτους πράγματα περιήρχοντο οὕτως εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων, εἶναι πρόδηλον ὅπως ἤθελεν ἐκ τούτου βελτιωθῇ ἡ τύχη τοῦ ἔθνους. Ἄλλ' οἱ ἱκανοὶ ἄνθρωποι ἔφυγον, οἱ δὲ ὑπὸ τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως κληθέντες εἰς τὰ πράγματα ἀνεδείχθησαν τοσοῦτον ἀμαθεῖς καὶ ἀνεπιτήδευτοι, ὥστε μετ' οὐ πολὺ εὐχερῶς ὑπεσκελίσθησαν ὑπὸ τῶν συρρευσάντων εἰς Κωνσταντινούπολιν πολυαριθμῶν ξένων τυχοδιωκτῶν, Πολωνῶν, Βαυαρῶν, Οὐγγρῶν, Γερμανῶν καὶ ἄλλων. Μόλις δὲ ἐν τῇ ΙΖ' ἐκατονταετηρίδι, ὅτε ἀνεζωπυρώθη αὖθις ἡ παιδεία ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς χώραις, καταρθώθη ν' ἀνακητήσωσιν οἱ ἡμέτεροι, ἐν μέρει τοῦλάχιστον, τὸ μέγα παρὰ τῇ κυβερνήσει ἀξίωμα ὅπερ ἐπὶ μακρὸν χρόνον εἶχον ἀπολέσει. Καὶ ἀνάλογόν τι συνέβη εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἡμῶν, ἥτις ἐπὶ δύο ὡσαύτως ἐκατονταετηρίδας ὑπέστη πολλὰς ζημίας καὶ ἀτιμίας διὰ τὴν ἀμάθειαν τῶν πλείων αὐτῆς λειτουργῶν.

Ἄλλ' ἐνῷ τοσούτων δεινῶν πρόξενoi ἐγένοντο εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα οἱ τότε ἀποδημήσαντες Ἑλληνες, μήπως ὑπῆρξαν αὐτοὶ εὐτυχεῖς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ; Τινὲς ὑπόρρησαν τῶν ἐπὶ καὶ ἐτιμήθησαν· πολλοὶ ὅμως περιήλθον εἰς ἐνδειαν ἐσχάτην καὶ ἅπαντες ἀπέβησαν μὲν τὴν ἐθνότητα καὶ τὸ πάτριον δόγμα, ἐφ' ὅσον δὲ ἔσωζον ἔτι ἱκμάδα τινὰ Ἑλληνισμοῦ, πολλάκις εὐρέθησαν εἰς θέσιν νὰ στενάζωσι καὶ νὰ ἐπαναλάβωσιν ὅτι ἔλεγεν ἀρχαῖός τις ἀπόδημος Ἑλληνας, ὁ Μεγαρεὺς Θεόγνης·

ἀλλ' οὐτὶς μοι τέρψις ἐπὶ φρένας ἤλθεν ἐκείνων·
οὕτως οὐδὲν ἄρ' ἦν φίλτερον ἄλλο πάτρης.

Ἴνα πεισθῶμεν περὶ τούτου, ἀρκεῖ νὰ παρακολουθήσωμεν τὰς περιπετείας τῆς ἐν τῇ ξενι-

τείᾳ ζωῆς ἀνδρὸς Ἑλλήνος, ὅστις δύναται νὰ λογισθῇ ὡς ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους ὁμογενεῖς δοξασθεὶς αὐτόθι καὶ εὐδαιμονήσας.

Ὁ Βησσαρίων ἐγεννήθη εἰς Τραπεζοῦντα, περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΑ' ἐκατονταετηρίδος. Συμπληρώσας δὲ τὰς σπουδὰς αὐτοῦ ἐν Σπάρτῃ, ὅπου ἤκμαζε τότε ἐπὶ σοφίᾳ πραγμάτων καὶ λόγων ὁ Γεώργιος Γεμιστός ἢ Πιλήθων, προσχειρίσθη κατόπιν ἀρχιεπίσκοπος Νικαίας, καὶ ὡς τοιοῦτος κατελέχθη εἰς τὴν λαμπρὰν ἐκείνην χορείαν τῶν κληρικῶν καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἀπῆλθον περὶ τὰ τέλη τοῦ 1437 μετὰ τοῦ βασιλέως Ἰωάννου Παλαιολόγου εἰς Ἰταλίαν ἵνα ἀποπειραθῶσιν αὖθις τὴν ἑνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν. Ἐν τῇ ἐπὶ τούτῳ συγκροτηθεῖσῃ συνόδῳ, κατ' ἀρχὰς ἐν Φεβρουάριῳ καὶ ἔπειτα ἐν Φλωρεντίᾳ, ὁ Βησσαρίων συνετέλεσεν ὡς οὐδεὶς ἄλλος εἰς τὸν γενόμενον συμβιβασμὸν, καθ' ὃν ἔμως ἡ ἡμετέρα ἐκκλησία ἐθυσίασεν ἅπαν τὸ ἀξίωμα αὐτῆς. Οὐδὲ θέλομεν κατακρίνει τὸν ἄνδρα ἀπολύτως διὰ τοῦτο, καθότι εἰς τὴν θυσίαν ταύτην συνήνεσαν προθύμως οἱ πλείστοι ἐκκλησιαστικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἡμῶν ἄρχοντες, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ἀντ' αὐτῆς ἠθέλομεν λάβει ἐπικουρίαν ἱκανὴν νὰ ἀπαλλάξῃ ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ἐπικειμένης τουρκικῆς κυριαρχίας. Ἄλλ' ὅταν μετ' οὐ πολὺ αἱ μὲν περὶ ἀποχώσεως συνδρομῆς ὑποσχέσεις δὲν ἐτηρηθήσαν, ἡ δὲ κοινὴ τῆς Ἀνατολῆς συνείδησις ἐξηγέρθη κατὰ τοῦ υπογραφέντος ἐν Φλωρεντίᾳ ὅρου, καὶ πάντες σχεδὸν οἱ Ἑλληνες ἀπεκηρύξαν εὐλόγως τὰ γενόμενα, ὁ Βησσαρίων ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ὀλίγων ὅσοι ἐνέμειναν πιστοὶ εἰς τὴν δυτικὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐπιστρέψας εἰς τὴν Ἰταλίαν διήγαγεν αὐτόθι τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς.

Ἡ δυτικὴ ἐκκλησία ἐπεδαψίλευσεν εἰς τὸν αὐτόμολον τοῦτον μέγιστα εὐνοίας δείγματα. Ὁ Βησσαρίων, ἀφοῦ ἔλαβε παρὰ τῶν παπῶν Εὐγενίου Δ' καὶ Νικολάου Ε' πολλὰ ἐκκλησιαστικά ἀξιώματα καὶ ὠφελήματα, ἀνεδείχθη ἐπὶ τέλους προϋστάμενος τοῦ ἱεροῦ συνεδρίου τῶν καρδινάλιων. Πλὴν τούτων, διετέλεσε τετράκις ἀντιπρόσωπος τοῦ πάπα εἰς Βονωνίαν, εἰς Γερμανίαν, εἰς Ἑνετίαν καὶ, τῷ 1472, εἰς Γαλλίαν. Ὅτε δὲ ἐπανερχόμενος ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης προσθείας, περὶ τὰ τέλη τοῦ 1472, ἀπεβίωσεν εἰς Ῥαβένναν, ὁ νεκρὸς αὐτοῦ, μετακομισθεὶς εἰς Ῥώμην, ἐκηδεύθη αὐτόθι πανηγυρικῶς, ἐπὶ παρουσίᾳ, πρᾶγμα ἀνήκουστον, τοῦ ἀκροῦ ἀρχιερέως, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων. Εἶχε δὲ τοσοῦτον εὐπορήσει, ὥστε τὸ ἐν Ῥώμῃ κατάλυμά του ὠμοιάζε πρὸς αὐτὴν φιλοσόφου ἡγεμόνος· καὶ ἐκτῆσατο βιβλιοθήκην ἥτις, τιμωμένη τότε 30,000 χρυσῶν σκούδων (τὴν σήμερον τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἤθελεν ἀντιστοιχεῖ πρὸς ἐν ἑκατομμύριον δραχμῶν καὶ ἔτι πλέον), ἐκληροδοτήθη ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἑνετίαν.

Ὁ Βησσαρίων λοιπὸν ἠξιώθη ἐν τῇ ξενιτείᾳ ὅλων τῶν τιμῶν καὶ τῶν ἀπολαύσεων ὅσας δύναται νὰ ποθῇ ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ· ἀλλ' ἐν τῷ μέσῳ τῆς φαινομένης ταύτης εὐδαιμονίας ὁπόσας πικρίας δὲν ἐποτίσθη! Ἡ κυριώτατη φιλοτιμία τοῦ ἥτορ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι εἰς μάτην δὲν ἀπεσιγήσεν ἀπὸ τῶν κόλπων τοῦ πατρός του ὁρκισμῶτος· καὶ κατὰ τὰ τελευταῖα 25 τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἔτη δὲν ἐπαύσεν ἀγωνιζόμενος νὰ συγκροτήσῃ εὐρωπαϊκὴν κατὰ τῶν Τούρκων συμμάχιν, περιτρέχων ἐπὶ τούτῳ Ἰταλίαν, Γερμανίαν, Γαλλίαν, καὶ ἐνεργῶν, καὶ δημηγορῶν, καὶ ἱκετεύων, καὶ δακρυρρόων· ἀλλ' εἰς μάτην ἠγωνίσθη. Πολλάκις ἠλπίσεν ὅτι εἶναι εἰς τὴν στιγμὴν τοῦ νὰ περιβληθῇ καὶ αὐτὴν τὴν τιάραν τοῦ ἀκροῦ ἀρχιερέως, ἀλλ' αἰετοτε ἀπέτυχεν, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι Ἑλληνας ὢν καὶ πρὸ ὀλίγου χρόνου σχισματικὸς, ἤθελεν εἶναι ἀπρεπέστατον νὰ κατασταθῇ κεφαλὴ τοῦ καθολικοῦ κόσμου. Ἐντούτοις τί δὲν ἐπραξεν ἵνα ἀποδείξῃ εἰς τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ὅτι ἐντελὴς ἐξελατινίσθη καὶ ὅτι μόνον σωτηρίαν τοῦ γένους τοῦ ἐνόμιζε τὸ νὰ ἀποβάλῃ πᾶσαν τὴν ἀρχαίαν ἐθνικὴν αὐτοῦ ἰδιότητα καὶ πᾶν αἰσθημα ἑλληνισμοῦ! Τῷ 1465 δὲν ἐδίστασε νὰ γράψῃ τὴν ἀκόλουθον ἐξουτελιστικὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν παιδαγωγὸν τῶν τέκνων τοῦ δεσπότου Θωμᾶ τοῦ Παλαιολόγου, εἰς Ἀγκῶνα καταφυγόντα τότε μετὰ τῶν νέων ἐκείνων. «Εἶναι γὰρ χρεῖα, ἔλεγε, νὰ ζῶσι τὰ παιδία λατινικῶς, νὰ ζοῦν φράγκικα παντελῶς, ἤγουν νὰ ἀκολουθῶσι τὴν ἐκκλησίαν κατὰ πάντα ὡς ἂν Λατῖνοι, καὶ οὐχὶ ἄλλῳ, νὰ ἐνδύωνται λατινικῶς, νὰ μάθουν νὰ γονατίζουν τοὺς ὑπερέχοντες, καὶ πάντας, καὶ καρδινάλιους, καὶ τοὺς ἄλλους αὐθέντας. Ὅταν σεβάζουσιν εἰς ἐκκλησίαν λατινικὴν, ὡς γονατίζουν καὶ ὡς εὐχονται ὡς περ οἱ Λατῖνοι.» Τοιαύτην ἀνατροφὴν ἤθελε νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τοὺς ἀνεψίους τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, τοῦ αὐτοκράτορος ἐκείνου ὅστις ἔπαισεν ἐπὶ τῶν ἐπάλλεων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος, τῆς Ἑλληνικῆς πίστεως καὶ τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος.

Καὶ ἐνῷ τοσοῦτον ἐταπεινοῦτο ἵνα πείσῃ τοὺς Λατίνους περὶ τῆς εἰλικρινείας τῆς εἰς αὐτοὺς ἀφοσιώσεώς του, δὲν τοὺς ἔπεισεν. Ἐν καὶ μόνον τελευταῖον σημεῖον διετήρησε τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ καταγωγῆς, τὸν μύστακα καὶ τὸ γένειον· ἀλλ' ἔπαθε τὰ πάνδεινα ἕνεκα τῶν σχισματικῶν αὐτοῦ τριχῶν. Ὅτε τῷ 1455, ἀποθανόντος τοῦ πάπα Νικολάου Ε', ἐγένετο ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν καρδινάλιων λόγος τοῦ νὰ ψηφισθῇ διάδοχος αὐτοῦ ὁ Βησσαρίων, ὁ καρδινάλιος Ἀλφόνσος, ἀρχιεπίσκοπος Ἀδριανῶν, πολλὰ καὶ ἄλλα καταφυλακίσας, ἀνέκραξε πρὸς τοὺς ἄλλους ὅτι ἀκόμη δὲν ἐξύρισε τὸ γένειόν του ὁ Βησσαρίων καὶ θέλει νὰ κατασταθῇ κεφαλὴ ἡμῶν! Πάλιν δὲ ὅτε, περὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς,

γέρον ἤδη ὀγδοηκοντούτης ὢν, ἐστάλη ὑπὸ τοῦ πάπα Σίξτου Δ' εἰς Γαλλίαν ἵνα συμβιάσῃ τὰς πρὸς τὸν δούκα τῆς Βουργουνδίας Κάρολον ἐρίδας τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου ΙΑ', καὶ νὰ διευκολύνῃ οὕτω τὴν αἰετοτε μελετωμένην καὶ μηδέποτεπραγματουμένην σταυροφορίαν κατὰ τῶν Τούρκων, ἅμα εἶδεν ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος τὸν Βησσαρίων, ἀρπάσας αὐτὸν ἀπὸ τὰ γένεια, δεινῶς περιύβρισεν.

Ἄλλὰ τί ἤθελε κατορθώσῃ ἂν δὲν ἔφρουγεν; Τί ἤθελε κατορθώσῃ; ἠδύνατο ὡς ἀρχιερεὺς, ὡς οἰκουμενικὸς πατριάρχης, ὡς λόγιος καὶ πολιτικὸς ἀνὴρ, νὰ παρκαμύθῃ, νὰ βοηθήσῃ καὶ ἐν γένει νὰ ὑπηρετήσῃ πολὺ πρακτικώτερον τοὺς ὁμογενεῖς αὐτοῦ, ἀξιοῦμενος τούτου ἕνεκα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ὑπολήψεως τοῦ ἰδίου ἔθνους, ὅπερ, διὰ πάντα ἄνθρωπον ὅστις δὲν ἀπεκτηνῶθη, ἔτι, εἶναι τὸ τιμιώτατον τῶν ἀγαθῶν ὅσα δύναται νὰ ἀπολάβῃ καὶ ζῶν καὶ μετὰ θάνατον.

Κ. ΠΑΠΑΡΡΗΘΟΠΟΥΛΟΣ.

Ο ΜΑΛΙΣΤΗΣ

Α'

— Πέτρε, εἰπέ μοι ὁ θεὸς μου Κωνσταντῖνος, ὅταν, μέλλων ν' ἀναχωρήσω, ὑπῆγα νὰ τὸν ἀποχαιρετίσω. Θὰ σ' ἐδῶκαν βεβαίως ὅλοι σου οἱ οἰκεῖοι ἀπὸ κανὲν δῶρον, ὅπως εἶναι συνήθεια ὅταν ἀναχωρῇ νεαρὸς συγγενὴς των.

— Ναι, θεέ μου. Ἡράμμη μου μ' ἐδῶκε δύο εἰκοσάδραχμα, τὰ ἐξαδέλφια μου σαράντα δραχμὰς μετρητὰς καὶ ὁ θεὸς μου κύρ Γρηγόρης ὀρολόγιον ἀργυροῦν, χαλασμένον μὲν, εὐκόλως ὅμως ἐπισκευαζόμενον εἰς Παρισίους, ὅπου εὐρίσκονται ἐπιτήδευτοι τεχνῖται.

Καὶ ὁ θεὸς μου Κωνσταντῖνος, δείξας ὅτι εὐχαριστήθη διὰ τὴν εὐνοίαν τῶν δωρητῶν μου·

— Κ' ἐγὼ, εἶπεν, ἔχω νὰ σὲ δώσω καὶ, πολυτιμώτερον μάλιστα.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ κοινὴ φήμη παρίστανεν αὐτὸν ὡς ἄνθρωπον πνευματωδέστερον μὲν ὅλων τῶν ἐγχορίων, ὀλίγον ὅμως γενναϊώδηρον ἢ μέλλον φιλάργυρον, ἠπόρησα διὰ τὴν τὴν προθυμίαν.

Θὰ σὲ δώσω, ἐξηκολούθητε λέγων, μίαν συμβουλὴν.

Ἄλλ' ὁ ἀγαθὸς θεὸς μου, παρατηρήσας ὅτι ἕνεκα τοῦ ἀπροσδοκήτου τούτου εἵδους τῆς μεταβολῆς ἐξωγαγῆθαι ἐκπληξῆς εἰς τὸ πρόσωπόν μου, δὲν ἤργησε νὰ προσθήσῃ·

— Τὴν ἀληθὴ εὐτυχίαν τοῦ ἀνθρώπου δὲν ἀποτελοῦν, ἀνεψιέ μου, τὰ χρήματα· διότι μὲ τέσσαρας δραχμὰς προγεύσῃ καὶ γεύσῃ δύω ἡμέρας· μὲ μίαν ὅμως καλὴν συμβουλὴν ζῆς δέκα ἔτη. Μ' ἐννοεῖς.

— Ναι, θεέ μου.

— Ἀκούσε λοιπὸν τὴν ἀπλουστάτην

ταύτην συμβουλήν. Ἡξεύρω ὅτι, ὅταν τις ὑπάγῃ εἰς Παρισίους νὰ σπουδάζῃ, ζητεῖ εὐθὺς νὰ εὕρῃ τοὺς παλαιούς συντρόφους του, οἱ ὁποῖοι μετέβησαν ἐκεῖ πρὸ αὐτοῦ. Κάμνει ὅμως κακά!

— Κακά! καὶ διατί;

— Διότι ὁ νέος, ὁ ὁποῖος ἀφίνει τὴν οἰκογένειάν του, πρέπει πρῶτον μὲν νὰ στηρίζεται εἰς τὰς ἰδίας του δυνάμεις, καὶ δεύτερον μῆτε τῶν ἄλλων τὰς ἐργασίας νὰ διαταράττῃ, μῆτε αὐτὸς νὰ διαταράττεται ἀπὸ τοὺς ἀργούς. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἡμποροῦμεν νὰ ζῶμεν ὁλομόναχοι, πλησίαζε τοὺς γέροντας, οἱ ὁποῖοι θὰ σὲ δέχωνται προθύμως. Ὅταν εἴμεθα μακρὰν ἀπὸ τὸν τόπον μας, ἀγαπῶμεν ὅ,τι μᾶς τὸν ἀνεθυμίζει· οἱ γέροντες μάλιστα εὐφραίνονται, ζωογονοῦνται ἐπανερχόμενοι εἰς τὰ παρελθόντα, ἐνῶ οἱ νέοι, ἐπασχολούμενοι εἰς τὰ παρόντα, δὲν στρέφουν τὸ βλέμμα εἰς τὰ ὀπίσω.

— Πολὺ καλὰ, θεῖέ μου, θὰ κάμω ὅπως μὲ συμβουλεύεις.

— Ἡξεύρω ὅτι δὲν θὰ κάμῃς τίποτε· πλὴν ἀδιὰφορον· θὰ ἐνθυμηθῇς ὅμως μίαν ἡμέραν ὅτι σ' ἔδωκα μίαν καλὴν συμβουλήν, καὶ τοῦτο μὲ ἀρκεῖ.

— Εὐχαριστῶ, θεῖέ μου.

— Μὴ βιάζεσαι, διότι δὲν ἐτελείωσα ἀκόμη. Μεταξὺ ἐκείνων τοὺς ὁποίους δὲν πρέπει νὰ ἰδῇς, εἶναι τις τὸν ὁποῖον σοὶ παραγγέλλω ν' ἀποφεύγῃς ἐπιμελῶς· τὸν Γεώργιον Χατζῆν.

— Καὶ ὅμως εἶναι ὁ καλῆτερός μου φίλος.

— Λυποῦμαι.

— Τί σ' ἔκαμε, θεῖέ μου;

— Ἐμέ; τίποτε. Ἐνθυμοῦμαι μόνον ὅτι πρὸ δώδεκα ἐτῶν ὁ διδάσκαλος ἐτράβηξε τὰ αὐτὰ του τόσῳ πολὺ, ὥστε ὀλίγον ἔλειψε νὰ τὰ ξεριζώσῃ.

— Ὁ μακαρίτης κύρ Παρθένιος συνείθιζε νὰ τραβᾷ τὰ αὐτὰ ὅλου τοῦ κόσμου.

— Ὅχι ὅμως καὶ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. Τοῦ Χατζῆ τὰ αὐτὰ τὰ ἐτράβηξε δυνατὰ, τιμωρῶν τὴν βαρβαρότητά του. Φαντάσου ὅτι μίαν τῶν ἡμερῶν, εὐρὼν φωλεὰν πτηνῶν, ἐπῆρε τὰ πουλάκια, τὰ ἔβαλεν εἰς κλωβίον ἀνοικτὸν μὲ σκοπὸν νὰ ἔλθῃ ἡ μάνα των νὰ ἐμβῇ μέσα καὶ νὰ τὴν πιάσῃ. Καὶ τῶνόντι ἡ ταλαίπωρος, ἦλθε φέρουσα τροφήν εἰς τὰ μικρά της καὶ ἐπιάσθη εἰς τὴν παγίδα.

— Πλὴν, θεῖέ μου, ὅλα τὰ παιδιά τοῦ χωρίου κάμνουν τὸ ἴδιον· καὶ ἐγὼ τὸ ἔκαμα. . .

— Ἄν ἔκαμνες ὅμως ὅ,τι ἔκαμεν ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὁ Χατζῆς, ἂν τὸ ἔκαμνες. . . τὸ ῥαβδί θὰ ἔσπερτε γερὰ εἰς τὴν πλάτην σου καὶ. . .

— Τί ἔκαμε λοιπόν;

— Τὸν ἦλθε, τὸν κακοῦργον, ἡ ἰδέα νὰ μάθῃ πόσῃ φιλοστοργίαν ἔχει ἡ μάνα τῶν μικρῶν. Τὴν ἐπῆρε λοιπὸν, ἀπέσπασε μερικά της πτερὰ καὶ τὴν ἀφῆκεν. Ἡ ταλαίπωρος μάνα ἐπέταξε

κακαρίζουσα, καὶ μετὰ πέντε λεπτὰ ἐπέστρεψεν εἰς τὰ πουλάκια της· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐπανέλαβε τὴν δοκιμήν. Δεκάκις ἐπέστρεψεν ἡ μάνα καὶ δεκάκις τὴν ἐμάδισεν ὁ ἄσπλαγγνος, γελῶν ὡς μαινόμενος. Ἐπὶ τέλους, μαδισμένην ἐντελῶς, ἀδυνατοῦσαν νὰ πετάξῃ, κατὰκοιτον εἰς τὸν παραστάτην τοῦ παραθύρου καὶ πιπίζουσαν πρὸς τὰ δυστυχημένα μικρά της, τὴν ἐπίασε καὶ. . . ἂν ἤξευρες, ἀνεψιέ μου, τί τὴν ἔκαμεν ὁ ἀλιτῆριος! Τὴν ἔψησε καὶ τὴν ἔφαγε μετὰ τὸ γεῦμα, ναί, μετὰ τὸ γεῦμά του.

— Κακὰ, κάκιστα! μὲ εἶπες ὅμως ὅτι τὸ πρᾶγμα συνέβη πρὸ δώδεκα ἐτῶν, ὅταν δηλαδὴ ὁ Γεώργιος ἦτο παιδάκι ὀκτὼ χρόνων.

— Ναί, ὀκτὼ χρόνων, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἡμπορεῖ νὰ προφασισθῇ ὅτι τὸν εἶχε διαφθείρει ἡ κοινωνία.

— Εἰς τὸ διάστημα δώδεκα χρόνων ἀλλὰζομεν, θεῖέ μου, δὲν μένομεν οἱ αὐτοί. Ὁ Γεώργιος ἔκαμε καλὰς σπουδὰς, εἶναι ἀγαθὸς καὶ γλυκύς.

— Καὶ διὰ τοῦτο θὰ ἔγινε πλέον ἐπικίνδυνος.

— Σὲ βεβαίονω, θεῖέ μου, ὅτι τὸν κρίνεις μὲ πολλὴν αὐστηρότητα διὰ μίαν του πρᾶξιν, κακὴν μὲν, πλὴν ἡ ἡλικία. . .

— Ὑπάγε ὅπου θέλεις. Σὲ εἶπα ὅ,τι ἔπρεπε νὰ σὲ εἰπῶ, δὲν μὲ μέλει ἂν καταπεισθῇς. Ὑγίαινε.

— Εὐχαριστῶ, θεῖέ μου.

Μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας, καθήμενος εἰς τὸ μικρὸν μου δωμάτιον τῶν Παρισίων, εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Ἀγίου Ἰακώβου, ἔγραφα εἰς τὴν μητέρα μου, διηγούμενος πῶς ἐργαζόμην, πῶς τὴν ἐνθυμούμην, πῶς ἔζων μὲ τὰ ἐκατὸν φράγκα τὰ ὁποῖα μ' ἔστειλε κατὰ μῆνα, στερουμένη αὐτὴ τὰ ἀναγκαῖά της. Μεμονωμένος καὶ λυπημένος ἔβλεπα ἀπὸ τὸ παράθυρόν μου, διαβαίνοντας μὲ πρόσωπα ἰλαρὰ ἄνδρας καὶ γυναῖκας καὶ διευθυνομένους, διότι ἦτο κυριακὴ, εἰς τὸν περίπατον. Ἐνῶ δὲ τοὺς ἔβλεπα καὶ τοὺς ἐξήλεσα, ἐκτύπησεν ἡ θύρα μου καὶ εἶδα νέαν, ὀνομαζομένην Πετροῦλαν, μικρὰν καὶ ξανθὴν ῥάπτριαν, τὴν ὁποίαν ὅλοι ἠγάπων, διότι ἦτο καλὴ καὶ τιμία, καὶ διότι ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἔως τὸ ἐσπέρας ἐτραγοῦδει καὶ ἐφαιδρυνε τὴν μελαγχολικὴν οἰκίαν μας. Ἦρχετο δὲ νὰ μὲ ζητήσῃ φύλλα χαρτίου ἵν' ἀντιγράψῃ μερικοὺς στίχους τοῦ συρμού. Ἐπειδὴ ἦσαν κολλητὰ τὰ δωμάτιά μας, συχνὰ ἀπεδίδομεν ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον μικράς τινας ὑπηρεσίας· ἐγὼ μὲν τῇ ἐδάνειζα βιβλία, ἐκείνη δὲ ποτὲ μὲν ἔδιδε καμμίαν βελονίαν εἰς τὸ φόρεμά μου, ποτὲ δὲ ἔρραπτε τὰ κομβία μου καὶ καθεξῆς. Εἰς ἓνα λόγον εἴμεθα φίλοι, ἀντηγαπώμεθα μὲ νεανικὴν ἀφέλειαν καὶ ἐχαίρομεν χαρὰν ἔντιμον, εὐχαριστοῦντες τὴν τύχην, ἡ ὁποία ἀπεφάσισε νὰ γείνωμεν γείτονες.

Ἡ Πετροῦλα, ἐννοήσασα ὅτι ἐστενοχωρούμην

ὡς ξένος καὶ μόνος, μ' ἐπρότεινε νὰ τὴν συντροφεύσω εἰς μίαν τῆς θείαν. Ἐγὼ δὲ ἐδέχθην εὐχαρίστως τὴν πρότασιν. Ὅταν δὲ μᾶς εἶδεν ἐξερχομένους ὁμοῦ ὁ θυρωρὸς, ἐγέλασε καὶ εἶπεν·

— Ἰδοὺ δύο ὀνόματα καμωμένα τὸ ἓν διὰ τὸ ἄλλο, Πέτρος καὶ Πετροῦλα. Καὶ αὐτὴ μὲν ἐξεκαρδίσθη γελῶσα, ἐγὼ ὅμως δυσηρεστήθην ὁπωςοῦν. Ἄλλ' ὁπωςδῆποτε ἐπεράσαμεν ἀξιόλογα τὴν ἡμέραν. Ἐθέρισεν ὁλόκληρον τὸν κῆπον τῆς θείας της, μικρὸν μὲν ἀλλὰ πλούσιον ἀπὸ ἄνθη, καὶ μετὰ ταῦτα ἐτρέξαμεν εἰς ἀναζήτησιν καὶ ἄλλων ἀγρίων, τὰ ὁποῖα, ἂν καὶ δὲν μυρίζουν, τ' ἀγαποῦν αἱ νέαι ἐργάτιδες τῶν Παρισίων, μὴ ἀγνοοῦσαι ὅτι ὁ ἥλιος δὲν φέγγει ὅλον τὸν κόσμον.

— Σ' εὐχαριστῶ, μὲ εἶπεν ὅταν ἐπεστρέψαμεν τὸ ἐσπέρας, σ' εὐχαριστῶ διὰ τὴν συντροφίαν σου. Πόσον εὐμορφη θὰ γείνη ἡ φωλεὰ μου μ' αὐτὰ τὰ ἄνθη καὶ πόσον θὰ κελαδήσω αὐρίον!

Καὶ τῶνόντι τόσον καλὰ ἐκελάδησε τὴν ἐπιούσαν, ὥστε παρ' ὀλίγον δὲν θὰ ὑπῆγαινα εἰς τὸ μάθημα τῆς ἱατρικῆς· ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ χρέους. Πλὴν τοῦτου συνείθιζε ν' ἀνοίγῃ τὴν θύραν της τὸ πρῶτ' καὶ νὰ τὴν κλείῃ εὐθὺς, νὰ τὴν ἐξανανοίγῃ δὲ τὸ ἐσπέρας μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐργασίας της.

Ἡ πρὸς αὐτὴν φιλία μου τόσῳ μ' ἐζωογονεῖ, ὥστε δὲν ἐξηρχόμην ἀπὸ τὸ δωμάτιόν μου εἰμὴ διὰ μόνον τὸ μάθημά μου καὶ γρήγορα γρήγορα ἐπέστρεφα ἵνα τὴν ἀκούσω τραγουδοῦσαν ἢ ἵνα πολυλογήσω μὲ αὐτήν. Τὸ δὲ ἐσπέρας αὐτὴ μὲν μ' ἔλεγε τὰ τραγοῦδιά της, ἐγὼ δὲ ἀναγίνωσκον δράματα τοῦ θεάτρου, τὰ ὁποῖα ὑπερηγάπα.

Ὅλ' αὐτὰ τὰ ἔγραψα εἰς τὴν μητέρα μου, ἡ ὁποία μ' ἔδιδεν ὁδηγίας καὶ συμβουλὰς, μετὰ σοβαρότητος μὲν ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ διαταράξῃ τὴν νεανικὴν εὐτυχίαν μου· καὶ τοῦτο ἐνόουν ἀπὸ τὰ μειδιήματα τῆς ἀνυπόπτου φιλοστοργίας, τὰ ὁποῖα ἀνεκάλυπτα μεταξὺ τῶν ἡθικῶν της παραγγελεμάτων.

Ἐνεκα δὲ τῆς γλυκειάς μου φιλίας πρὸς τὴν γειτόνισσάν μου, οὔτε ἔβλεπα τοὺς συντρόφους μου, οὔτινες καὶ αὐτοὶ εἶχον μεταβῇ χάριν σπουδῆς εἰς Παρισίους. Μόνος ὁ Γεώργιος, ἐλθὼν μίαν ἡμέραν ὅλως περιχαρὴς, μὲ διηγῆθη τὴν παραλυμένην ζωὴν του, καὶ ἐλεεινολόγησε τὴν ἰδίαν μου. Καὶ ὅμως πολλάκις ἐπανέλαβε τὰς ἐπισκέψεις του καὶ μάλιστα τὰς κυριακάς, καταδεχθεὶς νὰ συνοδεύσῃ τὴν Πετροῦλαν καὶ ἐμὲ εἰς τοὺς ἀγροτικούς μας περιπάτους.

Ἐντοσοῦτῳ ἐπροχώρει ὁ καιρὸς καὶ ἐπλησίαζαν αἱ διακοπαὶ τῶν μαθημάτων. Ὁμολογῶ δὲ ὅτι ἡ λύπη τὴν ὁποίαν ἠσθάνομην ἐνθυμούμενος ὅτι θ' ἀφήσω τὴν γειτόνισσάν μου, ἐμετρίχζε τὴν χαρὰν, ὅσῃν εἶχα, νὰ ἐναγκαλισθῶ τὴν μητέρα μου καὶ νὰ ἰδῶ τὴν παλαιάν μας οἰκίαν,

ἥτις θὰ μὲ ἀνενθούμιζε τὰς φαιδράς ἡμέρας τῆς νεανικῆς ἡλικίας μου.

Ὁ δὲ Γεώργιος, γράψας ψευδεῖς προφάσεις εἰς τὸν γηραιὸν καὶ ἀγράμματον πατέρα του, τὰς ὁποίας ἐγὼ κατέκρινα, ἔμεινεν εἰς Παρισίους.

Ἀλλὰ καὶ εἰς ἐμὲ αἰῶνες ἐφάνησαν οἱ δύο μῆνες τοὺς ὁποίους ἐπέρασα εἰς τὸ χωρίον μου· ὁμολογῶ δὲ καὶ ὅτι ἐλύπησα τὴν μητέρα μου, μὴ προσποιηθεὶς ἀρκετὰ τὴν ἀνυπομονήσιν μου νὰ ἐπιστρέψω. Ἦλθε τέλος πάντων ἡ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεως, καὶ ἐνῶ ἡτοιμαζόμην ν' ἀναβῶ εἰς τὴν ἄμαξαν, ἠσθάνθην χεῖρα φιλικὴν σύρουσάν με. Καὶ στραφεὶς εἶδα τὸν θεῖόν μου Κωνσταντῖνον.

— Αἴ! ἀνεψιέ! ἐνθυμῆσαι τὴν συμβουλήν μου;

— Ναί, θεῖέ μου, νομίζω τῶνόντι. . .

— Λοιπὸν διατί τὴν παρήκουσες;

— Ναί, ὁμολογῶ. . .

— Τί ὁμολογεῖς; ὅτι εἶσαι μωρός; Τὸ ἡξεύρω.

— Καὶ διατί εἴμαι μωρός, θεῖέ μου;

— Διότι σὲ παρήγγειλα ν' ἀποφεύγῃς τὸν μαδιστὴν.

— Καί;

— Καὶ σὺ δὲν μὲ ἤκουσες, ἀλλὰ τὸν ἀφῆκες πλησίον τοῦ κλωβίου.

Β'

Ὅτε δὲ ἐφθασα εἰς τὸ παρισινόν μου δωμάτιον, ἔτρεμα· ἡ συγκίνησίς μου ἦτο μεγάλη. Τὰ λόγια τοῦ θείου μου ἐδόμουν εἰς τὰς ἀκοάς μου ὡς αἱ ἀναιδέεις μυῖαι, τὰς ὁποίας ἡμεῖς μὲν διώκομεν ἀνυπόμονοι, αὐταὶ δὲ ἐπανέρχονται ἀναιδέεστεραι. Ἡρώτησα εὐθὺς διὰ τὴν φίλην μου Πετροῦλαν· ἀλλὰ τὸ εἰρωνικὸν ἦθος τοῦ θυρωροῦ μ' ἐπάγωσεν. Ἀνέβην δύο δύο τὰς βαθμιδὰς τῶν τεσσάρων πατωμάτων ἀσθμαίνων ἡύρα τὴν θύραν τοῦ δωματίου της ἀνοικτὴν· ἡ φωλεὰ ἦτο ἔρημος· τὸ πτηνὸν εἶχε πετάξῃ. Ἰσως, εἶπον κατ' ἐμυτὸν, ἠναγκάσθη ἀπὸ τὸ ἔργον της νὰ μετοικήσῃ· ἀλλὰ θὰ μὲ γράψῃ βεβαίως· γινώσκω καλὰ τὴν καρδίαν καὶ τὴν τιμιότητά της· δὲν ἀφίνει τοὺς φίλους της χωρὶς νὰ τοὺς ἀποχαιρετίσῃ· ἂν τὸ νέον της κατὰλμα δὲν ἦναι μακρὰν τοῦ σχολείου, θὰ ὑπάγῃ νὰ κατοικήσῃ πλησίον της. Καὶ ἐπειδὴ συνεννοούμεθα τόσον καλὰ, στοιχηματίζω ὅτι θὰ περάσωμεν, ὡς καὶ πρὶν, ἀξιόλογα τὸν καιρὸν μας. Ἀλλὰ καὶ μακρὰν ἂν ἦναι ἡ κατοικία της, τί πειράζει; ἔχω ἀνάγκην περιπάτου· ὁ περίπατος εἶναι ἀναγκαῖος εἰς τὸν ἐργαζόμενον. Δὲν εἶναι κακὸν ν' ἀρχίσω νὰ φροντίζω περὶ τῆς υγείας μου, ἐγὼ ὁ ὁποῖος ἐτοιμάζομαι νὰ φροντίζω περὶ τῆς υγείας τῶν ἄλλων. Τοιαῦτα καὶ παρόμοια σκέψεις ἐκυκλοφόρουν εἰς τὴν κεφαλὴν μου δι' ὅλης τῆς νυκτός, ἡ ὁποία μ' ἐφάνη ἀτελεύτητος.

Πολλὰ ἡμέραι ἐπέρασαν χωρὶς νὰ λάβω ἄλλας ἐπιστολάς εἰμὴ τῆς μητρός μου, ἀπὸ τὸ γρά-

ψιμον των οποίων εφαινότο ότι είχαν εξασθενήσει και ή θρασύς και ή χείρ της. 'Αλλ' επί τέλους αδυνατών ν' ανθέξω εις την θλίψιν μου, απεφάσισα νά υπάγω εις τής θείας τής Πετρούλας και νά εξετάσω τί γίνεται. Θά ήναι ήρωστη, είπον κατ' έμεινόν· διατί νά μή τὸ σκεφθῶ προσητέρα είμαι άχάριστος.

'Αχάριστος ήμως δὲν ήμην, διότι τὸ εἶχα σκεφθῆ από τήν πρώτην ήμέραν· άλλ' άνεξήγητός τις φωνή μ' έλεγε νά μή εγκαταλείψω τήν λυπηράν αλλά γλυκείαν έλπίδα μου.

— 'Α! Κύριε Πέτρε, άνεφώνησεν ή οικοδέσποινα μόλις ιδούσά με· είσαι πολλά ευγενής ότι μ' ένθυμήθηκες. Πώς ήδρες τήν μητέρα σου;

— Καί ή Πετρούλα; έψιθύρισα.

'Η δὲ άγαθή γραία άτενίσασά με πλήρης οίκτου·

— 'Α! 'Α! άνέκραξε, τήν ένθυμείσαι λοιπόν πάντοτε; Σε λυποῦμαι. Τώρα θά σέ τὸ εἰπῶ είμαι καλή γυναίκα, λέγω πάντοτε τήν αλήθειαν. Εἶχες έλθῆ έδῶ συνοδεύων τήν μικράν και σέ έδέχθη καλῶ· είσαι τίμιος νέος, τὸ ένόησα εὐθύς· τότε έσυλλογίσθηκα ότι οί νέοι πρέπει νά περνοῦν τὸν καιρόν των· και εἰγὼ υπήρξα νέα· άπορεῖς; δὲν με μέλει. Αὐτὴ ήμως ήλθε μίαν ήμέραν με ένα άλλον, και εἰγὼ έκλεισα τήν θύραν μου. 'Ωρα σας καλή, είπα· πηγαίνετε νά εὑρετε άλλου άνθη, διότι τὰ ιδικά μου τὰ έκοψα. 'Η μικρά έκλαυσεν, άλλ' εἰγὼ επέμεινα. Καί επέμεινα διότι, όταν εις τήν καρδίαν μιᾶς νέας υπάρχη τόπος δι' ένα, δὲν πρέπει νά υπάρχη διὰ δύο, διότι αν υπάρχη διὰ δύο, θά υπάρχη και δι' δλόκληρον σύνταγμα. Αὐτὰ τὰ γνωρίζω.

Καί ταῦτα άκούσας άνεχώρησα, και ὡς μεθυσιμένος έτρεχα εις τοὺς δρόμους. 'Επειδὴ δὲ εἶχε νυκτώσει πρὸ πολλοῦ, διευθύνθη πρὸς τὸ Λούξεμβουργ. 'Ενῶ δὲ ήτοιμαζόμην νά έμβῶ διὰ τής θύρας τοῦ άστεροσκοπείου, εστάθηκα διὰ μιᾶς, διότι μία φωνή πολλά γνωστή ήκούσθη τραγουδοῦσα μέλος τὸ ὅποιον υπεργάπων. Καί μετ' ολίγον εσιώπησεν ή φωνή· ένῶ δὲ ήτοιμαζόμην νά τρέξω πρὸς αὐτήν, ήκουσα τὸν Γεώργιον λέγοντα·

— 'Ελα, Πετρούλα· έβαρύνθη. «Τὰ πουλιά καὶ λατῶνται.» Τραγουδῆσε κανέν άλλο νοστιμώτερον, ή . . . κλείδωσε τὸν λάρυγγά σου· είσαι πλέον καιρός.

Δὲν ένθυμοῦμαι πῶς έφθασα εις τὸ δωμάτιόν μου· ήξεύρω μόνον ότι έκλαια δι' ὅλης τής νυκτός.

Πέντε έτη μετὰ τήν πρώτην μου λύπην, έχασα τήν μητέρα μου, και έμεινα μόνος εις τὸν κόσμον. 'Αναγορευθεῖς Ιατρὴς πρὸ δύο έτων, συνέζων με άλλους τέσσαρας ή πέντε συναδέλφους ὅχι ευτυχιστέρους μου. 'Επειδὴ δὲ ή μήτηρ μου με άφῆκε τήν πατρικὴν μας οίκίαν και άκοσι χιλιάδας δραχμῶν, ένόμιζα τὸν έκυτόν

μου πλούσιον. 'Ενῶ δὲ μίαν ήμέραν παρετήρουν έπιπλά τινα με σκοπὸν ν' αγοράσω ολίγα διὰ τὸ δωμάτιόν μου, χάριν επιδείξεως κυρίως διὰ τοὺς έρχομένους σπανίους πελάτας μου, άπήνητησα τὸν Γεώργιον. Καί κατ' άρχάς μὲν ήθέλησα ν' άπομακρυνθῶ, άλλ' αὐτὸς γελάσας·

— Νά ή ώρα, είπε, νά με κακιώτῃς διὰ μίαν άνοησίαν, δι' ένα έρωτα παιδικιώδη.

— Νά ήξευρες πόσον υπέρβη.

— Μάλιστα, υπέρβη· ή φιλευτική σου προσέβληθη. Τί ιδέα νά μαλλώσωμεν διὰ μίαν ξεμυκαλισμένην, τήν ὅποιαν δὲν θά ιδῶμεν ἴσως ποτὲ πλέον.

— Πῶς; άπέθανε;

— Μπᾶ!

— 'Εμαθα κατὰ τύχην ότι εὑρίσκεται εις τὸ νοσοκομεῖον.

— Δὲν άπορῶ, είπε με τόσην απάθειαν ὡς νά ὠμίλει περὶ σκόλου· δὲν άπορῶ, διότι εἶχε κακίστην υγείαν.

'Ενῶ δὲ ιστάμην έκπληκτος διὰ τήν τοιαύτην άδιαφορίαν, αὐτὸς, λαβὼν τὸν θραχίονά μου, με παρέσυρε.

— Ποῦ με πηγαίνεις; ήρώτησα.

— Εἰς τήν οίκίαν μου. Θά σέ παρουσιάσω εις τήν γυναίκα μου.

— Τήν γυναίκα σου;

— Ναί!

Καί τῶνόντι ή σύζυγός του ήτον λαμπρά νέα χήρα και πλούσι· αὐτὸς δὲ, παραιτήσας τὸ δικηγορικὸν επάγγελμα, έγεινε τραπεζίτης.

— Σε παρουσιάζω, είπεν εις τήν σύζυγόν του, τὸν καλλήτερόν μου φίλον, τὸν Ιατρὸν Πέτρον περὶ τοῦ ὁποίου πολλάκις σέ ὠμίλησα.

— Εἶμαι ευτυχής, είπεν ή Κ. Χατζῆ, βλέπousa ἐπὶ τέλους τὸν φίλον, τὸν αληθῆ φίλον τοῦ άνδρός μου, τὸν σύντροφον τής νεότητός του. Καλῶς ὤρισες, Ιατρε, πρὸ πολλοῦ σέ γνωρίζω και σ' αγαπῶ.

Αἱ ευγενεῖς αὐται λέξεις με κατεμάγευσαν. Λοιπόν, είπα κατ' έμεινόν, με άγαπᾷ πάντοτε ὁ Γεώργιος· και ή λύπη τήν ὅποιαν μ' έπροξένησε θά προήλθε βέβαια από άπερισκεψίαν. Πλὴν τούτου ποτὲ δὲν εἶχα φανερώσει εις αὐτὸν τήν άγάπην μου.

'Η οικοδέσποινα άπήτησε νά μείνω εις τὸ γεῦμα· επειδὴ δ' εἰγὼ έπροφασίσθην ότι με περιμένουν οί ήρωστοί μου, ὁ Γεώργιος εκάγχασε και είπεν·

— Οί ήρωστοί σου! ήσύχασε, θά σ' εὑρωμεν περισσοτέρους, πλουσίους, καλητέρους από τοὺς ξυλοπώλας και τοὺς κτίστας σου.

Παράδοξος σύμπτωσης, διότι τῶνόντι εἶχα ήρωστον ένα ξυλοπώλην!

— Τήν οίκίαν μου, επανέλαθεν ὁ Γεώργιος, θεωρεῖ ὡς ιδικήν σου, ένῶ ή σύζυγός του έφέρετο φιλικώτατα πρὸς ἐμέ.

Συνειθίσας βαθμυδὸν τὸν άνετον τοῦτον βίον, ὅστις με εἶχεν εκπλήξει τὸ κατ' άρχάς, καθόσον ὁ Γεώργιος εἶχε και άμάξας, και τράπεζαν πλουσίαν, και φίλους τὸν ὁποίων ὅχι ολίγοι έγειναν πελάται μου, έλησμονήσα τὰ παρελθόντα· ή δὲ εἰκὼν τής Πετρούλας επηρουσιάζετο ένίστε εις τήν φαντασίαν μου ὡς φωτογραφία σθυσμένη από τήν πολυκαιρίαν.

Μὴ έχων σκοπὸν νά γράψω άπομνημονεύματα, σπεῦδω εις τὸ τέλος τής διηγήσεώς μου. 'Επειδὴ ὁ Γεώργιος με είπε ποτὲ ότι ὁ Ιατρὴς πρέπει και νά ένδύεται και νά κατοικήει ευπρεπῶς, απεφάσισα νά μεταβῶ εις οίκίαν πλέον ευυπόληπτον και ν' αγοράσω καλήτερα έπιπλα. 'Αλλ' επέμεινε νά αναλάβῃ αὐτὸς τὰ τής άποκαταστάσεώς μου, εἰγὼ δὲ νά πληρώσω τὸ άντίτιμον ὅχι ἐκ τοῦ κεραχίου μου, άλλ' ἐκ τοῦ μέλλοντος κέρδους. Τόσω δὲ ευγενής εφάνη ὥστε, θέλων νά τὸν εξασφαλίσω, ματαίως τὸν παρεκάλεσα νά καταθέσω εις τήν Τράπεζάν του τὰ ολίγα μου χρήματα. Τέλος πάντων έδέχθη. Καί αν τὸν ήκουα θά με απέφερε δεκαπέντε τοῖς έκατόν, τὸ ὅποιον απέκρουσα ὡς εναντίον τής ήθικῆς· ευχαριστήθη με μόνον ἐξ τοῖς έκατόν. Πλὴν τούτου τὸ έργον μου εὐδοκίμει, και έντὸς δεκαοκτῶ μηνῶν επλήρωσα ὅλα τὰ έξοδα τής άποκαταστάσεώς μου.

'Η ευτυχία ήμως δὲν γηράσκει· και πολλάκις οί νομιζόντες ότι τήν κρατοῦν καλὰ άπατῶνται. 'Εμβρόντητος δὲ έμαθα μίαν τὸν ήμερῶν ότι ὁ Γεώργιος έδραπέτευσεν, άφεις τὰς υποθέσεις του εις έλεσινὴν κατάστασιν και γενομένος αἴτιος νά καταστραφῶσιν έκατὸν οικογένειαι. Καί αὐτὴ δὲ ή σύζυγός του, ή ὁποία τῷ εἶχε δώσει τριακοσίων χιλιάδων φράγκων προίκα, έμεινε χωρὶς ὀβολόν. 'Εγὼ πάλιν ήμην ευτυχέστερος, διότι αν έχασα τὰ χρήματά μου, με έμεινε τὸ επάγγελμα μου και άρκετοί πελάται.

'Ενόμιζα τουλάχιστον ότι με έμενον· ήπατώμην ήμως, διότι οί πλεῖστοι, ζημιωθέντες ένεκα τοῦ χρεωκόπου, και γνωρίζοντες τήν μεταξὺ αὐτοῦ και ἐμοῦ μεγίστην οικειότητα, άπεστράφησαν και ἐμέ.

'Οθεν αδυνατῶν νά υποφέρω τήν τόσην κατὰφρόνησιν, έμοίρασα με τήν δυστυχῆ γυναίκα τοῦ Γεωργίου, τής ὁποίας τὸ λογικὸν εξησθένει ήμέρη τῇ ήμέρᾳ, τὰ τελευταία λείψανα τής μικρῆς μου καταστάσεως, και επέστρεψα εις τήν πατρικὴν μου κατοικίαν, ὅθεν δὲν έπρεπε ν' άπομακρυνθῶ. Καταβάνων δὲ από τήν άμαξάν, πρῶτον άνθρωπον άπήνητησα τὸν θεῖόν μου Κωνσταντῖνον.

— Λοιπόν, άνεψιέ μου, είπε γελῶν, ιδού και σὺ μαδισμένος καθὼς και τόσοι άλλοι. Βλέπεις ότι εἶχον δίκαιον· άπλῇ συμβουλή άξίζει καλήτερα και από σαράντα δραχμάς.

'Επτά έτη παρήλθον άφ' ὅς έκων καλὰ κακὰ εις

τὸ χωρίον μου, όταν μίαν πρωῒαν ήλθε χωροφύλαξ άναζητῶν με· άνθρωπος, μοι είπεν, εφρονέθη και έλα γρήγορα νά εξετάσης τὸν νεκρόν.

— Τί συνέβη; ήρώτησα καθ' ὅδὸν τὸν χωροφύλακα.

— Τήν νύκτα ὁ γέρον Χατζῆς ήκουσε κρότον εις τὸ δωμάτιον ὅπου έχει τὰ χρήματά του· και σηκωθείς επῆρε τὸ πυροβόλον του. 'Ο κλέπτης επήδησε τότε από τὸ παράθυρον, και ὁ γέρον έτράβηξε και τὸν εφόνευσε. 'Ιδού ὅλη ή ιστορία.

Φθάσας δὲ εἶδον πτώμα εξηπλωμένον προῦμυτα έντὸς τοῦ κήπου. Μόλις δὲ τὸ εἰδύρισα και άνετριχίσασα ὅλος.

— Χατζῆ! άνέκραξα· εφόνευσας τὸν υἱόν σου!

— 'Εφόνευσα κλέπτην, άπεκρίθη σκυθρωπὸς ὁ γέρον.

Καί μείνας μόνος ἔως οὗ έλθῃ ὁ άνακριτῆς, παρετήρουν τὸν νεκρόν· μυριοί ὅσοι λογισμοὶ συνετάραξαν τήν κεφαλήν μου. Καί στρέψας περὶ ἐμέ τὸ βλέμμα, εἶδον τὰ πάντα ἱλαρὰ και γαλήνια· τὰ άνθη εξωγονοῦντο από τὸν ήλιον, αἱ πεταλοῦδαί επτερούγιζον φαιδραὶ και τὸ θέρος εφαινότο γελῶν και ψάλλον.

— 'Ω! είπα κατ' έμεινόν, ή φύσις γελαῖ· άνθρωπος έπεσε νεκρὸς και ή φαιδρότης εκσκολουθεῖ ὡς νά συνετριβῇ σκόλῃς ὑπὸ πτέρυναν. Οἱ διαβάται παρέρχονται άδιάφοροι· οὐδὲ καν άκούεται ή ὀργή τοῦ Θεοῦ. . . Τὰ πάντα λοιπόν ὕλη!

'Ενῶ δὲ ήμην βυθισμένος εις λύπην και λογισμοὺς, ήκουσα κρότον βηματῶν· και στραφείς εἶδον τὸν θεῖόν μου Κωνσταντῖνον, ὁ ὁποῖος, ὦν εἰρηνοδίκης, ήρχετο νά καταστρώσῃ πρωτόκολλον.

— 'Α! ᾶ! άνέκραξεν ιδὼν με· ήμην βέβαιος ότι θά σ' εὑρισκα ὑποκάτω εις τὸ δένδρον τοῦτο. 'Ο δάκτυλος τοῦ Θεοῦ! . . .

— Ποῖον δένδρον, θετέ μου;

— Τὸ δένδρον τοῦ μαδληέντος πτηνοῦ. Κύτταξε! Εἶπε και έδρακτυλοδείκνυσε μικρὸν πτηνόν, τὸ ὅποιον πετῶν από κλαδίον εις κλαδίον, έλαρύγγιζεν ήχους γλυκοῖς μὲν, αλλά πενήτους υπεράνω τής κεφαλῆς τοῦ νεκροῦ.

— Βλέπεις, είπεν ὁ θεός μου, τὸ πουλίον τοῦτο; 'Ισως εἶναι άπόγονος εκείνου τὸ ὅποιον έμάδησε ζωντανὸν ὁ κακοῦργος.

— 'Ω θετέ μου!

— 'Ω! επανέλαθεν ὁ άγαθὸς γέρον, σκουπίζων τὰ δαματωχλιά του. Μικρὸν πτηνὸν άνακον, μὴ βλάπτον κανένα και καλὰ δοῦν δι' ὅλους, βαρύνει εις τήν πλάστιγγα τοῦ Θεοῦ περισσότερον ή ὅσον υποθέτομεν.

JULES NORIAC.

Τί τὸ σημεῖον τής προόδου οἴκου, ἔθους, λαοῦ; 'Οπου πρὸς τὸν έρωτῶντα, τίς αὐτός; άποκρίνον-

ται· ὁ πατήρ τοῦ δεινός· ἐκεῖ ἡ ἀκμή. Ὅπου δὲ ἀποκρίνονται· ὁ υἱὸς τοῦ δεινός· ἐκεῖ ἡ παρ-
ακμή. Τοῦτέστιν· ὅπου οἱ πατέρες γνωρίζονται
διὰ τῶν υἱῶν, ἐκεῖ ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ· ὅπου
δὲ τὰ τέκνα γνωρίζονται διὰ τῶν πατέρων, ἐκεῖ
ἡ πτώσις καὶ ὁ θάνατος.

Γ. Ζαχίος.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Πασίγνωστος εἶναι ἡ συνεχὴς καταστροφὴ
τῶν δασῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι διὰ τοῦ πυρός. Ἀπὸ
τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου
πληθὺς ἀναρίθμητον δένδρων ἐκάησαν ἐν Πελο-
ποννήσῳ, ἐν τῇ Στερεῇ Ἑλλάδι καὶ ἐν Εὐβοίᾳ.
Αἱ πυρκαϊαὶ αὗται ἀνάπτονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ
ὑπὸ ποιμένων, ὅπως παρασκευάσωσι βοσκὰς, ἐ-
νίοτε δὲ ὑπὸ τῶν κατοίκων ἕνεκα συμφερόντων
ιδιοτελῶν ἢ ἕνεκα ἀπροσεξίας καὶ ἀπειροκαλίας.
Οὐ μόνον οἱ πολλοὶ, ἀλλὰ καὶ οἱ μᾶλλον πεφω-
τισμένοι παρ' ἡμῖν πολὺ ἀπέχουσι τῆς γνώσεως
τῶν ὁλεθρίων ἀποτελεσμάτων τῆς καταστροφῆς
τῶν δασῶν. Καὶ ἐξ αὐτῶν ἔτι τῶν ἐννοούντων
τὸ γινόμενον κακὸν παρετηρήσαμεν, ὅτι ὀλίγι-
στοὶ εἰσὶν οἱ ἐκτιμῶντες πραγματικῶς ὅλην αὐ-
τοῦ τὴν δεινὴν ἐπὶ τῆς προόδου καὶ τοῦ μέλ-
λοντος τοῦ τόπου ἐπιβρόχον, καὶ τοῦτο διότι ὀ-
λίγιστοι εἰσὶ παρ' ἡμῖν οἱ εἰς τὰς φυσιογραφικὰς
ἐπιστήμας ἀρκούντως ἐγκύψαντες, ὅπως γινώ-
σκωσιν, ὅτι ἡ καταστροφὴ ὠρισμένου ἀριθμοῦ βο-
τάνων ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸν φόνον ὠρισμένου ἀ-
ριθμοῦ ζώων καὶ ἀνθρώπων.

Ἡ ὑπαρξὶς τῶν δασῶν ἐπὶ τῶν λόφων καὶ ἐπὶ
τῶν κορυφῶν τῶν ὀρέων διατηρεῖ εἰς τὰ μέρη
ἐκεῖνα τὴν ὑγρασίαν. Τὰ δένδρα ἐκπέμπουσιν ὕ-
δωρ, ψυχραίνουν τὴν ἀτμοσφαῖραν καὶ διὰ τοῦ
μέσου τούτου σταματῶσι τὰ διαβαίνοντα νέφη
καὶ προκαλοῦσι τὴν διάλυσιν αὐτῶν εἰς βροχὴν.
Τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς ἐπὶ τῶν καταφύτων ὀρέων
καὶ λόφων εἰσέρχεται ὑπὸ τὸ ἔδαφος τῆς γῆς
καὶ σχηματίζει τὰς πολυτίμους ἐκείνας ἀποθή-
κας τῶν ὑδάτων, ἐξ ὧν ἀναβρῖει εἰς τὰς ὑπο-
ρείας τῶν ὀρέων καὶ εἰς τὰς πεδιάδας τὸ
ὕδωρ τῶν πηγῶν καὶ τῶν φρεάτων. Ἡ σπου-
δαίτης τῆς διατηρήσεως τῶν δασῶν ἐπὶ τῶν
κορυφῶν τῶν ὀρέων καὶ ἐπὶ τῶν λόφων ἐν-
νοήθη καὶ ἐξετιμήθη ἀκριβῶς, ὅτε παρετηρή-
θησαν τὰ φοβερά ἀποτελέσματα τῆς ἐλλείψεως
αὐτῶν. Ἡ ἐν Γαλλίᾳ ἐπαρχία τῆς Προβιγγίας
ἦτο ἄλλοτε χώρα εὐφορὸς καὶ πλουσία. Ἀπὸ
τῆς καταστροφῆς τῶν δασῶν ἐν αὐτῇ, ἐξέπεσεν
αὕτη ἐντελὴς ἀπὸ τῆς ἀρχαίας αὐτῆς καλλονῆς
καὶ ὀλβιότητος. «Ἀδύνατον εἶναι, λέγει ὁ Blan-
qui, οἱ οἰκοῦντες τὰς εὐκραεῖς ζώνας νὰ
»σχηματίσωσιν ἰδέαν ἀκριβῆ τῶν κεκαυμένων
»ἐκείνων φαράγγων τῶν προβιγγιανῶν ὀρέων,
»ἐνθα δὲν ὑπάρχει πλέον ἀρκούσα σκιὰ ὅπως

»φιλοξενήσῃ ἐν μόνον πτηνόν, ἐνθα ὁ ὁδοί-
»πóρος δὲν ἀπαντᾷ κατὰ τὸ θέρος εἰμὴ σπά-
»νιὰ τινα βότανα ξηρά, ἐνθα ὕλαι αἱ πηγαὶ
»ἀπέξηρανθῇσαν καὶ ἐνθα βασιλεύει ἀδιακόπως
»θανάσιμος σιγὴ μόλις ἐνίοτε διακοπτομένη ὑπὸ
»τοῦ ἤχου τινῶν ἐντόμων. Ἄμα δὲ ἐκραγῇ
»αὐτόθι θύελλα, χεῖμαρροι καταρρέουσιν αἶφνης
»ἀπὸ τὰ ὕψη τῶν ὀρέων πρὸς τὰ ξηρὰ λεκανο-
»πέδια, καὶ κατερχόμενοι μετ' ἀκαθέκτου ὄρ-
»μῆς, καταστρέφουσιν οὕτως εἰπεῖν τὴν γῆν χωρὶς
»νὰ ποτιζώσιν αὐτήν, πλημμυροῦσι χωρὶς νὰ
»δροσίωσιν αὐτήν, καὶ ἀφίνουσι τὸ ἔδαφος ἀ-
»κόμη γυμνότερον φυτικῶς ἐδάφους ἢ πρότερον.
»Ἡ χώρα ἐκεῖ ὁμοιάζει ἔρημον, καὶ ὁ ἄνθρωπος
»ἐπὶ τέλους ἐγκαταλίπει ἐντελῶς τὰς φρικτάς
»ἐκείνας ἐρημίας.» Δὲν εἶδομεν τὴν Προβιγγίαν,
ἀλλ' ἡ περιγραφὴ τοῦ Blanqui ἐνθυμίζει ἡμῖν
πολλὰ μέρη τῆς Παλαιστίνης, τῆς Συρίας, τῆς
ἐλάσσονος Ἀσίας καὶ δυστυχῶς αὐτῆς τῆς Ἑλ-
λάδος, ἐνθα ἡ καταστροφὴ τῶν δασῶν ἐπὶ τῶν
ὀρέων ἐπέφερε τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα. Ἀπαν-
ταχοῦ δὲ ἡ καταστροφὴ τῶν δασῶν παρουσιάζ-
εται μετὰ τῆς καταπληκτικῆς ἐλαττώσεως τοῦ
πληθυσμοῦ καὶ μετὰ τῆς ἐκβαρβαρώσεως τῶν
ἀπολειπομένων κατοίκων. Ἐν τῶν βεβαιωτέρων
καὶ ταχυτέρων ἀποτελεσμάτων τῆς καταστροφῆς
τῶν δασῶν ἐν τινὶ χώρᾳ εἶναι ἡ ἀποξήρανσις
τῶν πηγῶν τῶν ὑδάτων, καὶ ἡ ἐλάττωσις τῶν
ὑδάτων συνεπάγει ταχέως τὴν ἐλάττωσιν τοῦ
πληθυσμοῦ. Πρὸ τινῶν ἐτῶν αἱ ἐφημερίδες τῶν
Πατρῶν ἀνέφερον, ὅτι συνεπεῖα τῶν γενομένων
ἀλλεπαλλήλων πυρπολήσεων τῶν δασῶν τοῦ Πα-
ναχαϊκοῦ ὄρους, ὀλιγόστευσαν οὐσιωδῶς αἱ πηγαὶ
τῶν ὑδάτων τῶν ποτιζόντων τὰς ὠραίαις καὶ
εὐφόρους πεδιάδας τῆς Ἀχαΐας. Τὰ δάση συγ-
κρατοῦσι τὴν γῆν καὶ αὐξάνουσι τὴν φυτικὴν
καλουμένην γῆν. Διὰ τῶν δασῶν πολλάκις ἐ-
σταμάτησεν ἡ βαθμιαία πρόοδος καὶ μετὰστασις
τῆς ἅμμου. Τοῦ μέσου τούτου ἐγένετο ἐπιτυ-
χὴς ἐφαρμογὴ ἐν Αἰγύπτῳ παρὰ τὰς ὄχθας τῆς
διώρυχος τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ.

Ἄλλ' ἡ ὑπαρξὶς τῶν δένδρων τὰ μέγιστα
συντελεῖ καὶ εἰς τὴν υγείαν τῶν κατοίκων.
Ὁ Δωρ Walhu κατέδειξεν, ὅτι ἡ καλλιέρ-
γεια καὶ ἰδίως ἡ φύτευσις δένδρων εἰς τὰς
πεδιάδας καὶ εἰς τὰ ὄρη, μετέβαλεν ἐπὶ τὸ
υγιεινότερον τὸ κλίμα τῆς Ἀλγερίας, ἐνθα πρὸ
εἰκοσιπενταετίας δὲν ἔβρεχεν ἐπὶ πέντε ὅλους
θερινούς μῆνας, ἀμέσως δὲ μετὰ τὴν ξηρασίαν
ταύτην ἐπῆρχοντο ὑετοὶ καταστρεπτικοί. Σῆ-
μερον ἡ βροχὴ πίπτει ἐνίοτε κατὰ τὸ θέρος ἐν
Ἀλγερίᾳ, καὶ οἱ ἄθροοι ὑετοὶ κατέστησαν σπα-
νιώτεροι. Ἡ θερινὴ θερμοκρασία ἐγένετο δρο-
σερώτερα χάρις εἰς τὴν φυτείαν, πρὸς μεγίστην
ὠφέλειαν τῆς υγείας τῶν εὐρωπαϊκῶν ἀποίκων,
οὓς ἐξήντλουν οἱ παρατεταμένοι ὑπερβολικοὶ
καύσωνες. Τοιαῦτα παραδείγματα δυνάμεθα νὰ

φέρωμεν πλεῖστα. Ἡ ἱστορία ὅλων τῶν αἰώ-
νων διδάσκει ἡμᾶς, ὅτι αἱ εὐτυχεῖς χώραι ἐν
αἷς ἐξετείνοντο μεγάλα δάση ὑπῆρχαν πάντοτε
υγίειαι καὶ προσφυεῖς εἰς τὴν εὐημερίαν τῶν κα-
τοίκων. Αἱ αὗται δὲ χώραι μετὰ τὴν κατα-
στροφὴν τῶν δασῶν ἐγένοντο ἐλώδεις, παρή-
γαγον δὲ μιάσματα καὶ παντὸς εἶδους αἰτίας
θανάτου. Οὕτω λ. χ. οἱ ἐλώδεις πυρετοὶ βα-
σιλεύουσιν εἰς τινὰς χώρας τῆς ἐλάσσονος Ἀ-
σίας καὶ καθιστῶσιν αὐτὰς ἀκατοικήτους, ἐνῶ
ἐκ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων γνωρίζομεν, ὅτι
εἰς τὰς αὐτὰς χώρας οὔτε ἔλη οὔτε πυρετοὶ
ὑπῆρχον, διότι ὑπῆρχον δάση. Πρὸ χιλιῶν ἐ-
τῶν ἡ ἐν Γαλλίᾳ ἐπαρχία Brenne ἦτο κεκα-
λυμμένη ὑπὸ δασῶν μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐξε-
τείνοντο πεδιάδες, ἀρδεύμεναι ὑπὸ ἀφθόνως
ρέοντων ὑδάτων. Ἡ Brenne ἦτο τότε ὀνομαστή
διὰ τὴν εὐφορίαν τῶν πεδιάδων τῆς καὶ τὸ ὑ-
γεινὸν κλίμα τῆς. Σήμερον ὅτε τὰ δάση αὐτῆς
ἐξηφανίσθησαν, ἡ Brenne εἶναι χώρα ἐλώδης
καὶ νοσηρὰ. Τὰ αὐτὰ δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν καὶ
περὶ τῶν ἐν Γαλλίᾳ ἐπαρχιῶν Domb, Bresse
Sologne κτλ. Ἡ ὑγεινὴ ἐπιβρόχῃ τῶν δένδρων
εἶναι τοιαύτη, ὥστε ἀρκεῖ τὸ παραπέτασμα οὐ-
τως εἰπεῖν ἐνὸς δάσους ὅπως σώσῃ μίαν χώραν
ἀπὸ τῆς δηλητηριώδους ἀναθυμιάσεως ἐνὸς ἔλους.
Τοῦτο συμβαίνει εἰς τι μέρος τῆς κάτω Ἰταλίας
πλησίον τῶν Ποντικῶν ἐλῶν, καὶ εἰς πλεῖστα
ἄλλα μέρη.

Τὰ ἄπαξ ἐντελῶς καταστραφέντα ἐπὶ τῶν
ὀρέων δάση δυσκόλως ἐκ νέου ἀντικαθίστανται,
διότι οἱ χεῖμαρροι παρασύρουσι τὴν φυτικὴν γῆν,
καὶ καθιστῶσι τὰ ὄρη βράχους ἀνεπιτηδεύους πρὸς
νέαν φυτείαν. Ὁ W. Alexis διηγεῖται, ὅτι ἐν τινὶ
ἐπαρχίᾳ τῆς Πρωσίας πρὸ ἐνὸς καὶ ἐπέκεινα αἰῶ-
νος κατεστράφη ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἐν δάσος χά-
ριν χρηματολογίας. Ἡ κυβερνήσις εἰσέπραξε τῷ
ὄντι διακοσίας χιλιάδας τάλληρα διὰ τῆς πω-
λήσεως τῶν ξύλων τοῦ δάσους ἐκείνου. Ἀλλ' οἱ
κάτοικοι τῆς ἐν λόγω ἐπαρχίας ἐπὶ πολλὰς γε-
νεὰς μέχρι σήμερον ὑποφέρουσι τὰς συνεπεῖας
τῆς καταστροφῆς ἐκείνης, ἥτις μέχρι τοῦδε δὲν
ἠδυνήθη νὰ θεραπευθῇ μ' ὅλας τὰς προσπάθειας
τῆς κυβερνήσεως. Σήμερον ἡ κυβερνήσις αὕτη
εὐχαρίστως ἤθελε δαπανῆσαι ἑκατομμύρια ταλ-
λῆρων, ὅπως κατορθώσῃ τὴν φυτείαν τῶν ὀρέων
τῆς ἐν λόγω ἐπαρχίας.

Εἰς ὅλα τὰ ἔθνη παρετηρήθη ἡ τάσις τῶν
κατοίκων πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν δασῶν διὰ
γαιῶν καλλιεργησίμων. Ἡ τάσις αὕτη εἶναι εὐ-
εξήγητος. Οἱ δημητριακοὶ καρποὶ, αἱ νομαὶ καὶ
διάφορα ἄλλα εἶδη γεωργικῆς βιομηχανίας ἀπο-
φέρουσι συνήθως πλεότερον εἰσόδημα ἢ τὰ δάση.
Ἀλλ' ἡ χάριν κερδοσκοπίας ὑπερβολικὴ κατα-
στροφὴ τῶν δασῶν ταχέως φέρει τὰ ὁλέθρια
αὐτῆς ἀποτελέσματα, ζημιᾷ δὲ μετ' οὐ πολὺ
καὶ ἐκείνους, οἵτινες ἐκερδοσκοπήσαν ἐπὶ τῆς

καταστροφῆς αὐτῶν, καθόσον, ἐλαττωμένων τῶν
ὑδάτων, πᾶν εἶδος καλλιεργείας ζημιούται.
Διὰ τοῦτο τὰ εὐνομούμενα κράτη προσδιώρισαν
ὠρισμένην ζώνην δασῶν ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ τῶν
λόφων, ἐκάνονισαν δὲ τὴν δεινροτομίαν εἰς
τρόπον ὥστε νὰ μὴ θυσιάζηται τὸ γενικὸν συμ-
φέρον εἰς τὸ κακῶς ἐννοούμενον συμφέρον ὀλί-
γων ἀτόμων. Ἐν Γαλλίᾳ ἐνίοτε ἐπελάθοντο τῶν
κανόνων τούτων, αἱ δὲ ζημίαι διὰ τὸν τόπον
ἐκείνον ἀπέβησαν οὐ μικραί. Ἐν συνόλῳ τὰ δέν-
δρα ἀσκοῦσιν ἐπὶ τῆς φύσεως καὶ ἐπὶ τῆς ζωῆς
τοῦ ἀνθρώπου μεγίστην ἐπιβρόχον, ἥτοι καθα-
ρίζουσι τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα ἀφαιροῦντα
ἀπ' αὐτοῦ τὸ ὑπερβάλλον τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος
καὶ ἐκπέμποντα ὀξυγόνον, σταματῶσι τὰ νέφη
καὶ διαλύουσιν αὐτὰ εἰς βροχὴν, προφυλάττουσι
δ' ἐν γένει τὴν γῆν ἀπὸ λίαν ταχεῖας ἀποξη-
ράσεως ἐν ἐποχῇ ἀνομβρίας, μετριάττουσι τὴν
βίαν τῶν ἀνέμων, παρακωλύουσι τὰς μεγάλας
βροχὰς ἀπὸ τοῦ νὰ παρασύρῳσι πρὸς τὰ κάτω
τὴν φυτικὴν γῆν εἰς τὰ κατωφερῆ ἐδάφη, διὰ
τῆς πτώσεως δὲ καὶ τῆς ἀποσυνθέσεως τῶν φύλ-
λων καὶ τῶν κλάδων αὐτῶν βελτιοῦσι μετὰ πα-
ρέλευσιν χρόνου τὰς ἀγόνους γαῖας.

Συνεπῶς ἡ διατήρησις τῶν δασῶν ἀφορᾷ
εἰς τὴν δημοσίαν υγείαν καὶ εἰς τὸν δημόσιον
πλοῦτον. Ἐπομένως τὸ ζήτημα τοῦτο ἔπρεπε
νὰ θεωρῆται ἐκ τῶν πρώτων οὕτως εἰπεῖν ἐθνι-
κῶν ζητημάτων, καὶ ὅμως ἐν γένει παρ' ἡμῖν
οὔτε πόρρωθεν ἐκτιμᾶται ἡ σπουδαιότης αὐτοῦ.
Διὰ τοῦτο ἀνάγκη πάντες οἱ ἐννοοῦντες παρ' ἡμῖν
τὴν ἐθνικὴν ἀξίαν τοῦ ζητήματος, ν' ἀναλάβωσιν
ἀληθῆ πατριωτικὸν ἀγῶνα διὰ τῶν ὅπλων τῆς
ἐπιστήμης, ὅπως πείσωσι τοὺς πάντας περὶ τῆς
γινόμενης συνεχῆς ἀνυπολόγιστου ἐθνικῆς ζη-
μίας, καὶ περὶ τῆς ἀνάγκης νὰ ληφθῶσι σύντονα
μέτρα πρὸς περαιτέρω πρόληψιν τοῦ κακοῦ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΤΡΙΑΛΛΟΣ.

ΠΕΡΙ ΗΧΟΥΣ

Ὁ ἤχος, π. χ. ἡ φωνὴ τοῦ ἀνθρώπου, ὁ
ἤχος κώδωνος, ἀντανάκλαται ἐν ὧν δηλ. προχω-
ρεῖ πρὸς τὰ ἐμπρός, ἅμα συναντήσῃ ἐν ἐμπό-
διον, ἕνα τοῖχον λόγου χάριν, ἐπανέρχεται πρὸς
τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως. Τὸ φαινόμενον
τοῦτο καλεῖται ἀντανάκλασις τοῦ ἤχου.

Δύο ἀπλοῦσταται παρομοιώσεις μᾶς καθι-
στῶσι σαφεστέρας. Τοποθετήσατε παῖδας τὸν
ἕνα ὀπίσθεν τοῦ ἄλλου εἰς μίαν γραμμὴν. Ἐ-
καστος δὲ ἅς ἐπιθέσῃ τὰς χεῖράς του ἐπὶ τῶν
ὤμων τοῦ προηγουμένου. Ὡθήσατε βιαίως τὸν
τελευταῖον, ἡ ὥθσις αὕτη μεταδίδεται ἀνε-
παισθητῶς ἀπὸ τὸν τελευταῖον πρὸς τὸν πρῶτον,
μετ' ὀλίγας δὲ στιγμὰς ὁ πρῶτος ἀκουσίως πί-
πτει πρηνῆς (προϋμντα). Ὑποθέσατε ἤδη ὅτι
ὁ πρῶτος στηρίζεται διὰ τῶν χειρῶν του ἐπὶ

ένος τοίχου. Ἄν ἤδη καὶ πάλιν ὠθήσῃτε βιαίως τὸν τελευταῖον, ἡ ὠθὴσις φθάνει εἰς τὸν πρῶτον, ὅστις ἀκουσίως ὠθεῖ τὸν τοῖχον τὸν ὁποῖον δὲν δύναται βεβαίως ν' ἀνατρέψῃ· ἡ ὠθὴσις ἐπανερχεται πρὸς τὰ ὀπίσω πάλιν, ἤτοι ἀντανεκλάται, μετ' ὀλίγας δὲ στιγμὰς πίπτει ὁ τελευταῖος τὸν ὁποῖον ὠθήσατε, ἀλλ' ἐξ ὑπτίας (τ' ἀνάκελα).

Λάβετε σφαίρας ὡς τὰς τοῦ σφαιριστηρίου, τὰς ὁποίας ἐξαρτήσατε διὰ νήματος, τὴν μίαν πλησίον τῆς ἄλλης εἰς σειρὰν, οὕτως ὥστε νὰ ἐφάπτονται ἀλλήλων. Ἀνυψώσατε τὴν πρώτην καὶ ἀφῆσατέ τὴν νὰ καταπέσῃ ἐπὶ τῆς δευτέρας, ὡς ἐν ἐκκενρῆς ὥρολογίου. Τότε ἡ δευτέρα, ἡ τρίτη καὶ αἱ λοιπαὶ μένουσιν ἀκίνητοι, μόνον δὲ ἡ τελευταία ἀνυψοῦται, ἐκτελοῦσα τὸ ἄλλο ἥμισυ τῆς παλμικῆς κινήσεως τὸ ὁποῖον δὲν ἐξετέλεσεν ἡ πρώτη.

Ἄν ἤδη καὶ πάλιν στηρίξητε τὴν τελευταίαν ἐπὶ τινος ἀκινήτου στηρίγματος καὶ ἀνυψώσατε τὴν πρώτην, ἡ κίνησις προχωρεῖ πρὸς τὰ πρόσω, φθάνει εἰς τὴν τελευταίαν, ἀντανεκλάται ἐπὶ τοῦ κωλύματος, ἐπανερχεται εἰς τὴν πρώτην, αὕτη δὲ ἀνυψοῦται ἐκτελοῦσα τὸ ἄλλο ἥμισυ τῆς παλμικῆς κινήσεως.

Καθ' ὅμοιον τρόπον ἀντανεκλάται καὶ ὁ ἥχος, διότι καὶ ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ, διὰ τοῦ ὁποῖου ὁ ἥχος μεταδίδεται, δύναται νὰ νοηθῇ συγκείμενος ἀπὸ μικροτάτας σφίσεως πολὺ ἐλαστικῆς. Ἄν δὲ σταθῶμεν εἰς ἀπόστασιν τινα ἀπὸ τινος διαφράγματος ἀπέναντι ἐνὸς τοίχου, ὁ ἥχος θέλει ἀντανεκλασθῇ καὶ θέλει γίνεαι ἀκουστός εἰς ἡμᾶς. Τὸ φαινόμενον τοῦτο καλεῖται ἡχώ.

Ἀλλὰ διὰ νὰ ἀκούσωμεν εὐκρινῶς ἕνα ἥχον, πρέπει οὗτος νὰ διαρκέσῃ καὶ νὰ ἐπενεργήσῃ ἐπὶ τοῦ ὀργάνου τῆς ἀκοῆς μας $\frac{1}{10}$ τοῦ δευτερολέπτου. Ἐπειδὴ δὲ εἰς ἐν δεῦτερον λεπτόν ὁ ἥχος διατρέχει 340 μέτρα, τότε εἰς $\frac{1}{10}$ τοῦ δευτερολέπτου θέλει διανύσῃ 34 μέτρα. Ὅθεν ἂν ἡμεῖς σταθῶμεν εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τοίχου 17 μέτρων καὶ φωνήσωμεν ὦ, τότε ὁ ἥχος διὰ νὰ φθάσῃ πάλιν εἰς ἡμᾶς θέλει διανύσῃ 34 μέτρα εἰς χρόνον $\frac{1}{10}$ τοῦ δευτερολέπτου, ἡμεῖς δὲ θέλομεν ἀκούσει εὐκρινῶς τὸ ὦ καὶ διαστελεῖ αὐτὸ ἀπὸ τοῦ πρώτου. Ὅθεν ἡ ἡχώ δὲν εἶναι εὐκρινὴς ἂν σταθῶμεν εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ τοίχου μικροτέρων τῶν 17 μέτρων.

Διὰ νὰ ἀκούσωμεν εὐκρινῶς τὴν ἡχώ λέξεως διςυλλάβου, π. χ. Ἐλπίς, πρέπει νὰ σταθῶμεν τοῦλάχιστον εἰς ἀπόστασιν δύο φορές 17 μέτρων, ἤτοι εἰς 34 μέτρα, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Διπλὴ ἀντήχησις. Ἄν σταθῶμεν μεταξὺ δύο τοίχων ἐνὸς κτιρίου καὶ φωνήσωμεν, θέλομεν ἀκούσει δις ἐπαναλαμβανόμενὴν τὴν ἡχώ, διότι ὁ ἥχος ἀντανεκλώμενος ἐπὶ τοῦ πρώτου τοίχου

ἀντανεκλάται καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου. Ἀλλ' ἡ πρώτη ἀντήχησις εἶναι εὐκρινεστέρη τῆς δευτέρας, διότι ὁ ἥχος γίνεταί ἀσθενέστερος διὰ τῶν διαδοχικῶν ἀντανεκλάσεων. Τὰ κτίρια, οἱ βράχοι, τὰ θουνά, τὰ πυκνὰ δένδρα καὶ αὐτὰ τὰ νέφη παράγουσι τὸ φαινόμενον τῆς πολλὰς ἀντηχήσεως. Μεταξὺ τῶν πολλὰς ἀντηχήσεων ἀναφέρουσι τὴν εἰς τὸ μέγιστον τοῦ Σιμονέτα ἐν Ἰταλίᾳ, ἥτις ἐπανεκλαμβάνει τεσσαράκοντα φορές κρότον πιστολίου.

Ὅσοι ἐπεσεκέρθησαν τὰ ὑπόγεια τοῦ Πανθίου ἐν Παρισίῳ, ἔνθα ὑπάρχουσιν οἱ τάφοι μεγάλων τῆς Γαλλίας ἀνδρῶν, θὰ ἐξεπλάγησαν βεβαίως ἀκούοντες τὴν φοβεράν ἀντήχησιν ἴσῃ πρὸς κρότον πυροβόλου, ἥτις παράγεται ἀπὸ ἀσθενῆ κτύπον ὑπὸ τοῦ φύλακος διδόμενον διὰ τοῦ ἐπενδύτου του.

Ὁ Ἀδδισὼν ἀναφέρει ἡχώ ἐν Ἰταλίᾳ ἥτις ἐπανεκλαμβάνει 56 φορές κρότον πιστολίου.

Ἡ ἡχώ τοῦ Βερδὲν, παραγομένη ἀπὸ δύο πύργους ἀπέχοντας ἀλλήλων 52 μέτρα, ἐπανεκλαμβάνει δώδεκα φορές τὴν αὐτὴν λέξιν.

Ἡ μεγάλη πυραμὶς τῆς Αἰγύπτου ἔχει ὑπογείους αἰθούσας, συγκοινωνούσας διὰ στοῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἡ ἡχώ ἐπανεκλαμβάνεται δεκάκις. Καὶ αὐτὰ τὰ νέφη ἀντανεκλῶσι τὸν ἥχον, εἰς τοῦτο δὲ ἀποδίδουσι τὸν παρατεταγμένον κρότον τῆς βροντῆς, ἂν καὶ ἡ ἀστραπὴ πολλάκις εἶναι στιγμιαία. Ὁ ἥχος ἀντανεκλάται ἢ ἀπὸ ἐν νέφους εἰς ἄλλο, ἢ μεταξὺ τοῦ νέφους καὶ τῆς γῆς.

Εἰσερχόμενοι εἰς μεγάλην αἶθουσαν ἐντελῶς κενὴν, ἀκούομεν τὸν κρότον τῶν βημάτων μας ἰσχυρῶς ἀντηχοῦντα, διότι ἀντανεκλάται ἐπὶ ὅλων τῶν τοίχων. Ἄν ὅμως καλύψωμεν τοὺς τοίχους μὲ τέπητας ἢ θέσωμεν ἐπιπλα ἢ ἄλλα ἀντικείμενα, ἡ ἀντήχησις αὕτη δὲν λαμβάνει χώραν, διότι οἱ τέπητες ἢ τὰ ἐπιπλα ἀπορροφῶσιν οὕτως εἰπεῖν τὰς δονήσεις τοῦ ἀέρος, ὁ δὲ ἥχος δὲν ἀντανεκλάται πλέον. Ῥῆτωρ ὀμιλῶν ταχέως ἐντὸς μεγάλου ναοῦ, π. χ. εἰς τὴν Μητρόπολιν, δὲν γίνεταί καταληπτὸς, διότι ἡ φωνὴ τοῦ ἀντανεκλάται ἐπὶ ὅλων τῶν τοίχων καὶ ὑπὸ τοὺς θόλους τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐπέρχεται σύγχυσις. Ὅταν δὲ μία συλλαβὴ προφερομένη φθάσῃ εἰς τὸ οὖς μας ἀπ' εὐθείας, συνταυτίζεται μὲ τὰς ἀντηχήσεις προηγουμένων συλλαβῶν. Διότι μία συλλαβὴ προφερομένη, διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ὀροφὴν τῆς ἐκκλησίας καὶ ἀντανεκλασθῇ καὶ ἐπειτα εἰς τὸ οὖς μας, ἀπαιτεῖ πολὺ περισσότερον χρόνον παρὰ ὅταν ἐρχεται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ἀγορεύοντος εἰς τὸ οὖς μας.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ διὰ τὴν μουσικὴν τὴν φωνητικὴν ἢ καὶ τὴν ὀργανικὴν. Εἰς τὰς μικρὰς μὲν αἰθούσας ἡ ἡχώ δὲν προσφάνει νὰ σχηματισθῇ ἢ μάλλον συνταυτίζεται μὲ τὸν ἀπ' εὐ-

θείας ἥχον, τὸν ὁποῖον καὶ καθιστᾷ πλέον ἐντατικόν, ἐνῶ εἰς μίαν μεγάλην αἶθουσαν ὁ ἥχος καὶ ἡ ἀντήχησις αὐτοῦ ἀποχωρίζονται καὶ ὀλοκληρίαν. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀδύνατος ἡ ἐντὸς μεγάλου ναοῦ ἐπιτυχία συναυλίας, τῆς ὁποίας ὁ ῥυθμὸς ταχύς. Ἀπ' ἐναντίας ἐπιτυγχάνει πληρέστατα ὡς πρὸς τὴν ἀκουστικὴν ῥυθμὸς βραδύς, ὁποῖος εἶναι ὁ παρὰ τοῖς δυτικοῖς παραδεδεγμένος εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ὀργανικὴν μουσικὴν τῶν. Οἱ ἥχοι παραγόμενοι μετὰ βραδύτητος ταυτίζονται μὲ τὴν παραγομένην ὑπ' αὐτῶν ἡχώ, γινόμενοι οὕτω μάλλον ἐντατικοὶ καὶ κατανυκτικοί. Ἐνῶ μουσικὴ ταχεῖα καθίσταται ἀνυπόφορος ὑπὸ τοὺς θόλους μεγάλου ναοῦ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω κατανοεῖ ὁ ἀναγνώστης ἀρκούντως, διατὶ ἡ αἶθουσα τοῦ νέου Βουλευτηρίου μας ἀπέτυχεν ἀκουστικῶς, διότι ἡ φωνὴ τοῦ ῥήτορος ταυτίζεται μὲ τὰς πολλὰς ἀντηχήσεις, οὕτω δὲ ἐπέρχεται σύγχυσις. Βαρεῖς τέπητες καλύπτοντες τοὺς τοίχους ἤθελον βελτιώσῃ πολὺ τὴν ἀκουστικὴν τῆς αἰθούσης.

ΤΙΜ. Α. ΑΓΓΥΡΟΠΟΛΙΟΣ.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ

5.—Διατὶ αἱ ὕαλοι τῶν παραθύρων τοῦ δωματίου μας καλύπτονται ὑπὸ δρόσου ἐν κερῶ χειμῶνος;

Διότι ὁ ἐσωτερικὸς ἀήρ τοῦ δωματίου μας εἶναι θερμότερος τοῦ ἐξωτερικοῦ, καὶ ὡς τοιοῦτος ἐμπεριέχει μεγαλητέραν ποσότητα ἀτμῶν ὕδατος ἐν ἀφανεί καταστάσει. Ἀλλὰ τὰ λεπτὰ στρώματα τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀέρος, τὰ ὁποῖα ἐρχονται εἰς ἐπαφὴν μετὰ τῶν ψυχρῶν ὑάλων ἀποψύχονται, μέγα μέρος δὲ τῶν ἀφανῶν ἀτμῶν τοῦ ὕδατος κατακρηνίζονται ἐν εἵδει δρόσου ἐπὶ τῶν ὑάλων τοῦ παραθύρου ἐσωτερικῶς. Ἄν δὲ τὸ ἐξωτερικὸν ψυχρὸς αὐξήσῃ, ἡ δρόσος αὕτη πηγνυται καὶ μεταβάλλεται εἰς πάχυν.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει ὅταν κατὰ τὸ θέρος πληρώσωμεν φιάλην ὕδατος περιέχοντος πάχυν. Ἀμέσως αἱ ἐξωτερικαὶ τῆς φιάλης παρειαὶ καλύπτονται ὑπὸ δρόσου.

ΡΩΣΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

ΤΟ ΨΥΧΟΣ, Ο ΗΛΙΟΣ ΚΑΙ Ο ΑΝΕΜΟΣ

Εἰς περιηγητὴς ἀπῆντησέ ποτε καὶ ὁδὸν τὸν Ἥλιον, τὸ Ψυχὸς καὶ τὸν Ἄνεμον. Ἐχαιρέτισε δ' αὐτοὺς καὶ εἶπε·

«Καλ' ἡμέρα.

«Διὰ ποῖον εἶπε τὴν καλ' ἡμέραν τάχα;» ἤρχισαν τότε νὰ λέγωσι μεταξὺ τῶν οἱ τρεῖς σύντροφοι.

—Βεβαίως δι' ἐμὲ, λέγει ὁ Ἥλιος, ἐπειδὴ φοβεῖται μήπως τὸν καύσω.

—Ὅχι, ἔχεις λάθος, τὴν εἶπε δι' ἐμὲ, λέγει τὸ Ψυχὸς, ἐπειδὴ μὲ φοβεῖται περισσότερον.

—Παράξενον πράγμα! προσθέτει ὁ Ἄνεμος· οὔτε σὲ οὔτ' ἐκείνον ἐχαιρέτισεν ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐμὲ μόνον.

Καὶ ἰδοὺ ἀμέσως λοιπὸν ἤρχισαν νὰ φιλονεικῶσι, νὰ ὑβρίζωνται καὶ μικροῦ δεῖν ἐργονθοκοποῦντο.

—Τέλος πάντων, ἀνακράζει ὁ Ἄνεμος, τί ὠφελοῦσιν αἱ φιλονεικίαι; Ἀς ὑπάγωμεν νὰ ἐρωτήσωμεν αὐτὸν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι πρὸς ποῖον εἶπε τὴν καλ' ἡμέραν.

Παρευθὺς τρέχουσι κατόπιν τοῦ περιηγητοῦ, τὸν συλλαμβάνουσι καὶ τὸν ἐρωτῶσιν.

—Τὴν εἶπα πρὸς τὸν Ἄνεμον, ἀπαντᾷ ὁ ἄνθρωπος.

—Ἄ! ἄ! καὶ ὕστερον λέγουσιν ὅτι δὲν εἶχα δίκαιον, ἀνακράζει ὁ Ἄνεμος.

—Πολὺ καλὰ, προσθέτει ἀμέσως ὁ Ἥλιος πλήρης ὀργῆς· τῶρα πρέπει νὰ προσέχης. Θὰ σὲ κατακαύσω, καὶ τότε θέλεις μ' ἐνθυμηθῇ.

—Μὴ φοβοῦ τὸ παραμικρόν· δὲν θὰ σὲ κατακαύσῃ, λέγει ὁ Ἄνεμος, διότι ἐγὼ θὰ ἀρχίσω νὰ πνέω καὶ θέλω σὲ δροσίσει.

—Ναί, ἀνόητε ἄνθρωπε, ἀλλὰ τότε θὰ ἀνάλβω ἐγὼ νὰ σὲ παύσω, προσθέτει τὸ Ψυχὸς.

—Μὴ ἀνησυχῆς, φίλε μου, λέγει πάλιν ὁ Ἄνεμος· ἐὰν τὸ Ψυχὸς ἐπιχειρήσῃ νὰ σὲ καταδιώξῃ, παύω ἀμέσως ἐγὼ τοῦ νὰ πνέω, καὶ οὕτω πως δὲν ὑποφέρεται τίποτε· διότι οὔτε τὸ ψυχὸς δύναται νὰ βλάψῃ ἄνευ τοῦ ἀνέμου, οὔτε ὁ ἥλιος νὰ καύσῃ, ὅταν ὁ ἄνεμος πνέῃ.

ΛΗΘΕΙΑΙ

* * Πολλάκις ἡ ψυχὴ, ἰδίως τοῦ νέου, εὐρίσκειται οὕτω πως διατεθειμένη, ὥστε μικρὰ παρακλήσεις ἀρκεῖ νὰ παρασύρῃ αὐτὴν εἰς πράξεις φερούσας τὸν τύπον τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς αὐταπαρνήσεως, καθὼς τὸ ἄνθος τὸ ὁποῖον, ἅμα ἀνοίξῃ, κλίνει τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ τρυφεροῦ στέλεχους, ἔτοιμον νὰ χαρίσῃ τὴν εὐωδίαν του εἰς τὴν πρώτην πνοὴν τοῦ ἀέρος. Αἱ στιγμὰὶ αὗται, ἄξιαι νὰ κινήσωσι τὸν θαυμασμόν καὶ τὸ σέβας, εἶνε κυρίως ἐκεῖναι τὰς ὁποίας ἡ ποιητρία καὶ ἡ φιλοκέρδεια καιροφυλακτοῦν προσεκτικῶς νὰ ἀπαξίωσι, δεσμεύουσαι οὕτω διαπαντός τὸ ἄφρονητόν αὐτῶν θυμῶν. (Manzoni).

* * Ἐνθυμοῦ πάντοτε τὸ παρελθόν· ἀλλ' αὕτη ἡ ἀνάμνησις τοῦ παρελθόντος ἄς σὲ προτρέπῃ νὰ ὠφελήθῃς ἐκ τοῦ παρόντος πλείοτερον καὶ καλλίτερον, ἢ ὅσον ὠφελήθῃς ἐκ τοῦ μὴ ὑπάρχοντος πλέον χρόνου. Ἐν ταῖς ὀλίγαις ταύταις λέξεσιν ἅπαντα τοῦ σοφῶς ζῆν ἢ τέχνη περιλαμβάνεται. (Zschokke).

* * Ἡ ἐκτίμησις ἀξίζει πλείοτερον παρὰ ἡ διασημότης, ἡ ὑπόληψις ἀξίζει πλείοτερον παρὰ

ή φήμη, και ή τιμή πλειότερον παρά ή δόξα. (Chamfort).

* Μή νομίσης ποτέ ότι, επειδή είσαι φίλος, έχεις διά τούτου και την άδειαν να λέγης πράγματα δυσάρεστα προς τους φίλους σου. Έξ εναντίας, όσω στενοτέρα είναι ή σχέσις σου με πρόσωπόν τι, τόσω με πλειοτέραν δεξιότητα και ευγένειαν πρέπει να φέρησαι.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Οί ύπηρέται εν 'Αμερικῇ.

Όλοι παραπονούνται καθ' έκαστην κατά των ύπηρετών και των ύπηρετριών μας, αλλά τί να είπουν οί δυστυχείς 'Αμερικανοί παρά τοίς όποις ή ύπηρετική τάξις κατέστη αληθής μάστιξ! Δέν είναι παράξενον ν' ακούσωμεν αίφνης ότι εν 'Αμερικῇ, τῆς όποιας οί κάτοικοι διακρίνονται διά τὸ εφευρετικόν τοῦ πνεύματός των, εφεύρον μηχανικούς ύπηρέτας ή ύπηρετρίας άτμοκινήτους, διά να σωθώσιν επί τέλους οί άνθρωποι άπό τῆς δυναστείας των ζώντων ύπηρετών και των ύπηρετριών, των φορουσών σάρκα και όστᾶ.

Άς κρίνῃ ὁ άναγνώστης και ή καλή άναγνώστρια άν λέγωμεν ύπερβολάς εκ τοῦ έπομένου άρθριδίου γνωστοτάτου περιοδικού συγγράμματος, τῆς Βρετανικῆς 'Επιθεωρήσεως 'Είς Νέαν 'Υόρκην, λέγει ή 'Επιθεώρησις, μία ύπηρετρια πληρόνεται προς 15 έως 20 δολλάρια (75—100 νέας δραχμάς) κατά μήνα. 'Επιστατεῖ αὕτη εις τὰ τῆς οικίας έχουσα υπό τὰς διαταγὰς τῆς ύπούπηρετριαν, εξέρχεται ἐπ' αδείᾳ όταν θέλῃ, δέχεται τους φίλους και γνωρίμους τῆς και τους φιλεῖ ἀναλώμασι τοῦ οἰκοδεσπότου, οὐδέποτε καθαρίζει ύποδήματα, διότι θεωρεῖ τὸ ἔργον τοῦτο πολὺ ταπεινωτικόν, καθαρίζει δὲ μόνον τὰ ἰδικά τῆς, δέν άπαντᾷ δσάκις τὴν φωνάζουν, δέν άνοίγει τὴν θύραν δσάκις κτυποῦν, τέλος πάντων ζῇ εις τὴν ξένην οἰκίαν ἀπαράλλακτα ὡς άν ἔζῃ εις τὴν ἰδικήν τῆς, με μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ὅλα τὰ ἔξοδά τῆς εἶνε εις βάρος τοῦ κυρίου, ὅστις τὴν πληρόνει.»

Εὐκόλως τώρα έννοεῖ τις διατὶ οί 'Αμερικανοί προτιμῶσι να κατοικῶσι, και ὅταν άκόμη ἔχουν οἰκογένειαν, εις τὰ ξενοδοχεῖα.

«'Αμα ἔφθασα εις Νέαν 'Υόρκην, ἐξακολουθεῖ ὁ άρθρογράφος, παρετήρησα με μεγάλην μου ἐκπληξιν ὅτι ὁ φίλος μου Ν. . . , άνθρωπος πλούσιος και κατέχων διακεκριμένην πολιτικὴν θέσιν, κατῴκει μετὰ τῆς οἰκογενείας του εις τὸ ξενοδοχεῖον.

—Εἶχα και ἐγὼ οἰκίαν ἄλλοτε, μοι εἶπε μειδιῶν, βλέπων τὴν ἐκπληξίν μου, ἀλλὰ ἀπὸ δύο ἐτῶν ἀπεφάσισα ν' ἀλλάξω βίον, διότι ἐβαρύνθην, ἀδελφὲ, νὰ ἀνάπτω κάθε πρωτὶ τὴν φωτιάν, νὰ καθαρίζω τὰ ύποδήματά μου, νὰ άνοίγω τὴν θύραν, νὰ κάμνω τέλος ὅ,τι οί πολυάριθμοι ύπηρέται, τους ὁποίους ἀδρῶς ἐπλήρωνον, δέν ἐπέι-

θοντο να κάμνωσι. Εἶχον προσκαλέσει μίαν ή-μέραν μερικούς φίλους εις γεῦμα, ἐπανελθὼν δὲ εις τὴν οἰκίαν μου τὴν προσδιορισμένην ὥραν διὰ να τοὺς ὑποδεχθῶ, εὔρον τὴν σύζυγόν μου μόνην, με τὰ τέκνα μου· οἱ ὑπηρέται μας εἶχον ὅλοι λειποτακτῆσαι προφασίζόμενοι ὅτι εἶχε προσβληθῇ ή φιλοτιμία των, δέν ἤξεύρω διὰ τίνος λέξεως, τὴν ὁποίαν τοὺς εἶχομεν εἶπει. 'Εσκέφθην τότε ὅτι καιρὸς ἦτο να λειποτακτῆσωμεν και ἡμεῖς, τοιουτοτρόπως δὲ, φίλε μου, ἀποκατεστάθημεν ἐδῶ εις τὸ ξενοδοχεῖον, και ὅταν συλλογίζομεθα τί μάς ἔκαμνον οἱ ὑπηρέται μας να ὑποφέρωμεν, δέν μετανοοῦμεν διὰ τὴν ἀπόφασίν μας.»

Ἡ διαγωγή αὕτη των ὑπηρετών εν ταῖς 'Ηνωμέναις Πολιτείαις ἐξηγεῖ ἀκόμη ἰδιαιτέρα τινὰ τοῦ ἐκεῖ κοινωνικοῦ βίου. Εἰς τὴν Νέαν 'Υόρκην οὐδέποτε δίδουν οἱ ἄνθρωποι γεύματα· αἱ συναθροίσεις ἐκεῖ εἶνε ὅλως πνευματικαί, χωρὶς φαγητὸν και ποτόν. Εὐτυχεῖς δὲ πρέπει να λογίζονται οἱ προσκαλοῦντες ὅταν δέν ἀναγκάζονται και να άνοίγωσι μόνον των τὴν θύραν ὅταν κτυπῶσιν οἱ προσκεκλημένοι, οἱ ὁποῖοι και διὰ τοῦτο συμβαίνει πολλάκις ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν και πλέον να περιμένωσιν οἱ δυστυχεῖς!

Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἀποφεύγει τις ὅλας αὐτὰς τὰς ἐνοχλήσεις. 'Εκεῖ ἕκαστος ὑπηρέτης ἔχει τὴν ἐιδικότητά του. Εἶνε λ. χ. εις ὑπηρέτης ὠρισμένος διὰ να καθαρίζῃ τὰ ὑποδήματα, και ὡς εκ τούτου τὰ καθαρίζει εις ὅλους τοὺς κατοικοῦντας εν τῷ ξενοδοχείῳ· δέν θεωρεῖ λοιπὸν πλέον τὸ ἔργον ὡς ταπεινωτικόν, διότι δέν ὑπηρετεῖ ἔνα κύριον· αὐτοῦ ἔγκειται ὅλον τὸ ζήτημα. 'Εχει πολλὴν ματαιότητα ή ὑπηρετική τάξις εν τῇ 'Αμερικῇ, διὰ τοῦτο και δέν θέλουν να ὀνομάζονται ὑπηρέται οἱ ὑπηρέται, ἀλλὰ οἱ μὲν ἄνδρες βοηθοὶ ή σύντροφοι, αἱ δὲ γυναῖκες κυράδες. 'Όθεν βλέπομεν πολλάκις εν ταῖς ἀμερικανικαῖς ἐφημερίσιν, εις τὴν σελίδα των γνωστοποιήσεων, ὅτι χρωματισμένη τις κυρά (μαῦρη δηλαδὴ) προτείνει ἑαυτὴν εἴτε ὡς πλύστραν, εἴτε ὡς θαλαμηπόλον, εἴτε ὡς μαγείρισσαν. Τόσον δὲ πολὺ ἐπενεργεῖ ἐπὶ τοῦ πράγματος ή ἀξίωσις τοῦ τίτλου, ὥστε ή ὑπηρεσία των βοηθῶν και των κυράδων κατήντησεν ἀληθῶς ἀφόρητος, ἀφοῦ μάλιστα ή ἐνδυμασία, οἱ τρόποι και ἐν γένει τὸ ἐξωτερικόν των ὑπηρετών συμφωνοῦσι προς τὰς ἀξιώσεις των, και τινες μάλιστα ἔχουσιν ὅλα τὰ ἐνδεικτικὰ ἀρίστης ἀγωγῆς. Αἱ ὑπηρέτριαι ἰδίως οὐδόλως σχεδὸν διαφέρουσι των κυριῶν των κατά τὴν ἐνδυμασίαν και τὴν λευκότητα των χειρῶν. Εἰς τινας οἰκίας ἐμπορεῖ τις να εὔρῃ ὑπηρέτην ἤξεύροντα λατινικά και ὑπηρέτριαν κρούουσιν τὸ κλειδοκύμβαλον, ἀναφέρονται δὲ και θαλαμηπόλοι, αἵτινες κατέλειψαν τὴν προτέραν ὑπηρεσίαν των διὰ να συστήσωσι Παρθεναγωγεῖον! Τοῦτο δὲ προέρχεται εκ

τοῦ ὅτι ή ἐκπαίδευσις εἶνε εν 'Αμερικῇ εις πάντας, πλουσίους ή πένητας, προσιτή· οὐδὲν λοιπὸν θαῦμα άν εὑρίσκωνται τινες και εκ τῆς τελευταίας τάξεως ἔχοντες ἱκανὴν εὐφυίαν, ὥστε να ἐπωφεληθῶσι τὰ μαθήματα, ἅτινα τόσον εὐκόλως ἠδυνήθησαν να διδαχθῶσι. Κατὰ λογικὴν δὲ ἀκολουθίαν οἱ 'Αμερικανοὶ οἱ εκ τῆς ἐσχάτης κοινωνικῆς τάξεως και αὐτοὶ πολὺ ὑποφέρουσιν ἀναγκαζόμενοι να γείνωσιν ὑπηρέται, και τοὺς κυρίους των ἀνηλεῶς βασανίζουνσιν. 'Εσχάτως μάλιστα αἱ ἀμερικανικαὶ οἰκογένειαι ἤρχισαν να φέρωσιν ὑπηρέτας και μάλιστα ὑπηρετρίας εκ τῆς Γερμανίας, εκ τῆς 'Ελβετίας, εκ τῆς Σκωτίας και ἀλλαχόθεν. Δυστυχῶς ὅμως ὅπως εις πάντα τὰ πράγματα οὕτω και εις τοῦτο, τὸ κακὸν παράδειγμα τάχιστα μετεδόθη και οἱ εὐρωπαῖοι ὑπηρέται κατέστησαν ἐκεῖ ὁποῖοι και οἱ ἀμερικανοί. Μένουσιν οἱ μαῦροι, οἵτινες εἶνε πρόθυμοι, προσηνεῖς, φέρονται μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ, εἶνε δὲ και ταχυμαθεῖς. Τοὺς τοιούτους ὅμως προσλαμβάνουσι πρὸ πάντων τὰ ξενοδοχεῖα, ἐπιβάλλουσι δὲ εις τὰ δυστυχῆ ταῦτα ὄντα οἱ εν αὐτοῖς λευκοὶ ὑπηρέται τὰ δυσχερέστατα και ταπεινωτικώτατα των ἔργων. Οὕτω νοοῦσι τὴν ἰσότητα οἱ ὑπερήφανοι λευκοὶ ὑπηρέται.

Περὶ των ἵππων τοῦ πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας.

Έκ τινος ἀγγλικῆς ἐφημερίδος ἀποσπῶμεν τὸ ἐξῆς ἄρθρον περὶ τῆς διαίτης, εις ἣν ὑπεβλήθησαν οἱ ἵπποι τοῦ πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως αὐτῶν εις τὰς 'Ινδίας.

Γενομένων των προπαρασκευῶν προς ἀναχώρησιν τοῦ πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας και μετὰ τῶν αὐτοῦ εις τὰς 'Ινδίας, ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν, ὅτι οἱ ἵπποι, οὓς ἤθελε μετ' αὐτοῦ λάβει, ἠδύναντο να καταδειχθῶσι πολὺ ἐπικίνδυνοι προς ἵππευσιν, ἅμα ἤθελον συναντήσαι ἐλέφαντας, καμήλους, ή ἄλλα ζῶα, των ὁποίων ή παράδοξος μορφή ἤθελε πιθανῶς καταπλήξει αὐτούς. Καὶ ἀληθῶς, τὰ κολοσσιαῖα ἀναστήματα, ή βαρεῖα ὀσμὴ των ζῶων ἐκείνων, ὁ θόρυβος των ὁποῖον προξενοῦσιν ἤθελον ἀρκέσει, ὅπως ἐκπλήξωσι τὸν ἡμερώτατον των ἵππων. 'Απεφασίσθη λοιπὸν, ἵνα οἱ τρεῖς ἐξαιρετοὶ ἵπποι, οἱ ἐκλεχθέντες εκ των σταύλων τοῦ πρίγκηπος, ὀδηγηθῶσιν εις τὸν ζωολογικὸν κῆπον τοῦ Λονδίνου, ἐκεῖ δὲ μετὰ πολλῶν προφυλάξεων και ἡπίου τρόπου συνειθίσωσιν εις τὴν θέαν των ζῶων, ἅτινα μετ' οὗ πολὺ ἐμελλον να συναντήσωσιν εν ταῖς 'Ινδίαις. Τὸ δὲ μέτρον τοῦτο ἐπέτυχε θαυμασίως και ἀπεδείχθη, ὅτι ἵπποι θυμοειδῆς και πλήρεις νοημοσύνης διὰ διαίτης ἀρμοδίας συνειθίζουσιν ἐντελῶς εις τὴν θέαν των φοβερωτάτων ζῶων.

Τὴν πρωτῶν, πρὶν ἢ ὁ λαὸς εἰσέλθῃ εις τὸν κῆπον, ἐγένοντο αἱ δοκιμασίαι. Εἶχεν ἀποφασισθῇ ἕκαστος των ἵππων να ἵππεύηται ὑπὸ ἱπποκόμου πεπειραμένου ή ἱπποδαμαστοῦ, και οἱ τρεῖς ἵπ-

ποι τοιουτοτρόπως ὀδηγούμενοι, ἔφθασαν κατὰ τὸν προσδιορισθέντα χρόνον· ἀντὶ δὲ να εἰσέλθωσιν αὐθωρεῖ εις τὸν κῆπον, ὀδηγήθησαν προς τὰς κιγκλίδας τοῦ θηριοτροφείου, ὁπόθεν διέκρινον κάλλιστα τὸν πελώριον ἄρρενα ἐλέφαντα τῆς 'Αφρικῆς, περιφερόμενον εν τῇ περιφράκτῳ αὐλῇ.

Εὐρισκόμενοι οἱ ἵπποι ἔξωθεν τοῦ δρυφράκτου, ἠσθάνοντο ἑαυτοὺς εν ἀσφαλείᾳ, καθόσον ἔβλεπον τὴν ὁδὸν ἐλευθέραν ὅπως φύγωσιν εν ἀνάγκῃ. 'Αμα δὲ συνῆλθον εκ τῆς πρώτης ἐκπληξέως, ὀδηγήθησαν εν τῷ κῆπῳ πλησιέστατα, ἵνα ἰδῶσι τὸν ἐλέφαντα μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς ἀνέσεως.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ή θέα τοῦ ζῶου ζωηρῶς ἐξέπληξε τοὺς ἵππους, κυρίως μάλιστα ὅταν ὁ ἐλέφας ἠνώρθωσε τὰ μεγάλα αὐτοῦ ὦτα, ὅταν ἠθέλησε να λακτίσῃ αὐτοὺς, ἐκβαλὼν φωνὴν ὀξεῖαν εις σημεῖον ἐφόδου. Πλὴν ἀμέσως οἱ ἵπποι συνῆλθον, ἐνῶ πρότερον εἶχον σχεδὸν ἀφηνιάσει, και μετὰ δύο ή τρεῖς ἡμέρας ἐπλησίαζον ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἤγγιζον τὴν ἄκρην τῆς προδοσκίδος τοῦ ἐλέφαντος. Κατόπιν πάλιν ὀδηγήθησαν πλησίον τοῦ μεγάλου ῥινοκέρωτος των 'Ινδιῶν. Καί τοι δὲ ἐφάνησαν ἡμερώτατοι, τὸ τερατῶδες ἐκεῖνο ζῶον ἐξεμάνῃ ἐπὶ τῇ θέᾳ ἀνθρώπων ἐφίππων, ἐλθόντων τόσω πλησίον τῆς κατοικίας του. 'Ηρχισε λοιπὸν να ὠρύηται και ἐφώρμησε κατὰ τοῦ δρυφράκτου μετὰ μανίας καταπληκτικῆς, εἶνε δὲ πρόδηλον ὅτι, ἐάν ἠδύναντο, ἤθελεν ἀναμφιβόλως κακοποιήσει τοὺς καινοφανεῖς ἐκείνους ξένους.

'Αλλὰ καί τοι τὸ θηρίον ἐκεῖνο ἐξεμάνῃ, ὁ εις των ἵππων ἐδείχθη λίαν ἀτάραχος. 'Ητο πολλά περίεργον να παρατηρῇ τις τοῦ ὠραίου ἐκείνου ἵππου τὸ προσεκτικόν και πλῆρες νοημοσύνης βλέμμα, μεθ' οὗ ἐξήταξεν οὕτως εἰπεῖν τὸν ἐξηγριωμένον ῥινοκέρων ἄνευ δειλίας ή φόβου. Προδήλως δὲ ή ἀταραξία τοῦ ἵππου τούτου ἐνεθάρρυνε και τοὺς λοιποὺς δύο.

'Επειτα ὀδηγήθησαν οἱ ἵπποι προς τὰς καμήλους, ἐνομίσθη δὲ, ὅτι ή θέα των καμήλων ἤθελε ταραξεί αὐτοὺς μᾶλλον τῆς τοῦ ἐλέφαντος και τοῦ ῥινοκέρωτος. 'Ο παράδοξος αὐτῶν σχηματισμὸς ἐπροξένησε τοῖς ἵπποις ἐκπληξιν ἀπερίγραπτον· ἀλλὰ μετ' οὗ πολὺ κατωρθώθη να πλησιάσωσι τὰς καμήλους ἐγγύτατα· ὅπως συνειθίσωσιν εις τὴν βαρεῖαν αὐτῶν ὀσμὴν, σχεδὸν ἤγγισαν αὐτὰς και ἐντελῶς προς ταύτας συνφειώθησαν. 'Όπερ δὲ παράδοξον, εις των ἵππων ἐφαίνετο ἐπιθυμὸν να ἐπισκεφθῇ ἐκ νέου τὰ ζῶα τοῦ κῆπου. Οὐδεμία τέλος δυσκολία ὑπῆρξεν, ὅπως ὀδηγηθῶσιν οἱ ἵπποι προς τοὺς λέοντας και τὰς τίγρεις, και τοι ή θέα των ἵππων ἔτρεπεν εις φυγὴν τὰ θηρία ἐκεῖνα.

Τοιουτοτρόπως μετ' οὗ πολὺν χρόνον συνεπληρώθη ἐντελῶς ή ἀνατροφή των τριῶν ἵππων και ὡς προς τοῦτο.

Ἡ πρώτη ἐκπαίδευσις ἐν Εὐρώπῃ.

Κατὰ τὰς νεωτάτας καταστατικὰς τὰ εὐρωπαϊκὰ ἔθνη πρέπει νὰ καταταχθῶσιν ὡς ἐξῆς ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς στοιχειώδους αὐτῶν ἐκπαίδευσως.

Πρώτη τάξις. — Δανιμαρκία, Σουηδία καὶ Νορβηγία, Γερμανία, Ὁλλανδία, Σκωτία.

Δευτέρα τάξις. — Βελγικὴ, Ἑλβετία, Ἀγγλία, Ἱρλανδία, Γαλλία, Αὐστρία.

Τρίτη τάξις. — Ἰσπανία, Ἰταλία, Ἑλλάς, Πορτογαλλία.

Τετάρτη καὶ τελευταία τάξις. — Ῥωσσία καὶ Τουρκία.

Παιδικὴ ἀφέλεια περὶ τῆς ἱστορίας.

Ὁ Γκυζὼ διεσκέδαζε διηγούμενος ἱστορικὰ γεγονότα εἰς τοὺς μικροὺς ἐγγόνους του. Ἡμεῖς τινὰ εἶχεν ὡς θέμα τῆς ὁμιλίας του τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀγγλίας καὶ σὺν ἄλλοις ὁ ἐνδοξὸς συγγραφεὺς ἀνέφερε καὶ τὸ ἀξιοπεριέργον ἐκεῖνο τῆς βιογραφίας τοῦ Ἑρρίκου Α', ὅστις, ἀπολέσας τὸν υἱὸν του, δὲν ἐγέλασε πλέον οὔτε ἄπαξ μέχρι τοῦ θανάτου του.

Εἰς ἐκ τῶν μικρῶν ἀκροατῶν ἐφάνη δυσπιστῶν πρὸς τὸ ἀνέκδοτον τοῦτο. Ἐρωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τοῦ πάππου του πόθεν προήρχετο ἡ δυσπιστία του.

— Αἴ! εἶπε. Καὶ τί ἔκαμνεν ὅταν τὸν ἐγάρ- γαλιζαν;

Εἰς ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

Ἡ ἀλεκτρομαχία εἶνε, ὡς γνωστὸν, τὸ πάθος τῶν Ἀγγλῶν, ὡς ἡ ταυρομαχία τῶν Ἰσπανῶν. Ἀγγλὸς τις προσέφερε πρὸς ἀγοράν ἀλέκτορας, μηδὲν ἔχοντος ἄλλως τὸ ἐξαιρετικόν, φονεύσαντος ὅμως ἐν μονομαχίαις ὑπὲρ τοὺς ἐξήκοντα ἀλέκτορας πολλῶ αὐτοῦ μεγαλοσωμοτέρους, 10,000 φράγκων· ἀλλ' ὁ κύριος τοῦ ἀλέκτορος ἀπεποιήθη, διότι ὑπελόγησεν ὅτι θὰ κερδίσῃ ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ πλεονα ἐκ στοιχημάτων.

Τὸ ἐπόμενον ἀρθρῖδιον, ὡς καὶ τὰ προτεγῶς δημοσιευητό- μενα περὶ καθαρισμοῦ, ἀρισμοῦ, θερμάνσεως καὶ φωτισμοῦ τοῦ κοιτῶνος τῶν ἀρρώστων, ἐσταχυολογήθησαν ἐκ τοῦ β' κεφαλαίου τοῦ προσφάτως ἐκδοθέντος, ἐντολῇ τῆς Α. Μ. τῆς Βασιλείσσης, ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ κ. Νικολάου Γ. Μακκᾶ βιβλίου, «Ὁδηγία περὶ νοσηλείας ἀρρώστων» ἐπιγραφομένου. Σκο- πὸς τοῦ χρησιμωτάτου τούτου βιβλίου, οὗ τινος τὴν κτηνὴν συνιστῶμεν εἰς πάσας τὰς οἰκογενείας, εἶνε ἡ διάδοσις τῶν ἀναγκαίων γνώσεων, ἃς πᾶσα μήτηρ καὶ πᾶσα γυνὴ, ἡπ- ρετούσα ἐν ὧρα ἀσθενείας τὰ ἴδια τέκνα ἢ τὸν σύζυγον ἢ τὸν ἀδελφόν, ὀφείλει νὰ ἔχῃ, ὅπως ἐκτελῇ μετὰ τῆς προσηκούσης ἀκριβείας τὰς παραγγελίας τοῦ ἱατροῦ· ἐτι δὲ σκοπὸς τοῦ βιβλίου εἶνε νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν ἐκπαίδευ- σιν νοσοκόμων.

ΥΠΕΙΝΗ

Σ. τ. Δ.

Περὶ τοῦ κοιτῶνος τῶν ἀρρώστων.

Ὁ κοιτῶν παντὸς ἀνθρώπου εἶναι ἐκ τῶν κυ- ριωτέρων ἀντικειμένων τῆς υγιεινῆς καὶ δικαίως· διότι ἐν αὐτῷ διανύει ὁ ἄνθρωπος ὅλας τὰς νύ-

κτας τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἤτοι μέρος αὐτῆς οὐ μικρόν· ἀλλ' ἐὰν καὶ ἐν υγιείᾳ ἦναι χρεία πολ- λῆς προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας περὶ τοῦ κοιτῶ- νος, ὅπως ἦναι υγιεινὸς, ὁποῖας δὲν χρήζει φρον- τίδος ὁ κοιτῶν πάσχοντος ἀνθρώπου, διαμέ- νοντος ἐν αὐτῷ νύκτας τε καὶ ἡμέρας πολλάς, πολλάκις δὲ καὶ ἐβδομάδας ὅλας ἢ μὴνάς τι- νας, ἐνίοτε δὲ μάλιστα καὶ ἐφ' ὅλον τὸν ἐφεξῆς βίον αὐτοῦ; Ὅθεν οὐδὲν δικαιοτέρον, ἢ ἡ μέρι- μνα περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ καταλληλοτέρου ἐν πάσῃ οἰκίᾳ κοιτῶνος, ἐν ᾗ μέλλει νὰ νοσηλευθῇ ὁ πάσχων. Ὅπως δὲ ἦναι κατ'ἀλλήλον πρὸς τοῦτο δωμάτιόν τι, πρέπει νὰ ἔχῃ τὰς ἐξῆς ιδιότητάς· α. Νὰ κεῖται μακρὰν θορύβου καὶ πάσης τα- ραχῆς.

β'. Νὰ ἦναι εὐάερον καὶ φωτεινόν.

γ'. Νὰ μὴ ἦναι ὑγρόν.

δ'. Νὰ ἔχῃ καλὴν διάθεσιν πρὸς τὸν ἥλιον κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἔτους.

ε. Νὰ κοινωνῇ, εἰ δυνατόν, πρὸς ἕτερον δω- μάτιον, δυνάμενον νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὸν ἀρ- ρῶστον.

Ὁμολογούμενον εἶναι ὅτι πᾶς ἄρρώστος ἔχει ἀνάγκην τελείας ἡσυχίης πνευματικῆς τε καὶ σωματικῆς· ὅθεν καὶ ὁ κοιτῶν συμφέρει νὰ μὴ κεῖται ἐπὶ ὁδῶν θορυβωδῶν, ἀλλὰ μήτε πλη- σίον τοῦ μαγειρείου· ἔστω δὲ ὅσον τὸ δυνατόν εὐάερος, φωτεινὸς καὶ προσήλιος· διότι δωμά- τια μικρά καὶ χαμηλά, ἢ σκοτεινὰ καὶ στε- ρούμενα παραθύρων πρὸς τὸν ἔξω ἀέρα, εἶναι ὅλως ἀνεπιτήδεια εἰς νοσηλεῖν ἀρρώστων· ἀπο- φευκτέον δὲ καὶ τὰ ισόγεια ἢ μάλιστα ὑπό- γεια ἕνεκα τῆς ἐν αὐτοῖς ὑγρασίας, ἥτις εἶναι ἐπιβλαβεστάτη εἰς ἅπαντας τοὺς ἀσθενεῖς. Ὁ ἥλιος δέον νὰ εἰσχωρῇ ἀνεμπόδιστως εἰς τὸν κοιτῶνα οὐ μόνον ὅπως ἀραιρῇ πᾶσαν ἀπ' αὐ- τοῦ ὑγρασίαν, ἀλλὰ καὶ ὅπως ζωογονῇ τὸν ἀέρα τὸν ὁποῖον ἀναπνέει ὁ πάσχων· ἀλλ' οὐ- δὲν χαριέστερον πρὸς τούτοις εἰς τε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ἡ κοιτῶν φωτι- ζόμενος δεόντως ὑπὸ τοῦ ἡλίου. Καὶ τὸν μὲν χειμῶνα καταλληλοτέρα διάθεσις τοῦ κοιτῶνος εἶναι ἡ πρὸς μεσημβρίαν· τὸ δὲ θέρος ἡ πρὸς βορρᾶν ἢ πρὸς ἀνατολάν· κακίστη δὲ τούτων τὴν ἢ πρὸς δυσμὰς τὸ θέρος, καὶ πρὸς βορρᾶν τὸν χειμῶνα.

Εἰς μικρὰς τινὰς οἰκίας τὰ εἰς ὕπνον χρη- σιμεύοντα δωμάτια, ἢ διὰ τὴν θέσιν αὐτῶν, διὰ τὴν πολλὴν μικρότητα, ἢ καὶ δι' ἄλλας τι- νὰς ἑλλείψεις, εἶναι ὅλως ἀνεπιτήδεια εἰς νοση- λείαν πάσχοντος βαρὺ τι πάθος· πολλάκις δὲ ἐν ταῖς οἰκίαις ταύταις τὸ ὥραιότερον καὶ ὑ- γεινότερον τῶν δωματίων μένει κλεισμένον καὶ σχεδὸν ἄχρηστον, διὰ τὸν προσδιορισμὸν αὐτοῦ εἰς αἵθουσαν πρὸς ὑπόδοχὴν τῶν ἐσ- νων παρεσκευασμένην.

ΑΘΗΝΑΙ. — ΤΙΜΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ. ΟΜΟΣ ΠΑΤΡΙΣΤΕΩΣ.